

Hvordan går det med elever som ikke får læreplass?

Gjennomføring i videregående opplæring og tilknytning til arbeidsmarkedet

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2020/ 34

Nadine Viktoria Lunde Bratholmen og Rachel Ekren

Nadine Viktoria Lunde Bratholmen og Rachel Ekren

Hvordan går det med elever som ikke får læreplass?

Gjennomføring i videregående opplæring og tilknytning til arbeidsmarkedet

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 24. september 2020

ISBN 978-82-587-1178-7 (trykt)
ISBN 978-82-587-1179-4 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Statistisk sentralbyrås offisielle statistikk over gjennomføring i videregående opplæring viser at 32,5 prosent av elevene på yrkesfag ikke fullfører i løpet av 6 år. Det er 20 prosentpoeng flere som fullfører i løpet av 5 år blant elevene på studieforbereidende utdanningsprogram. Den relativt lave fullføringsgraden på yrkesfag kan ha sammenheng med mangel på læreplasser.

Denne rapporten undersøker hvilken betydning læreplass har for å fullføre og bestå videregående opplæring, og for tilknytning til arbeidsmarkedet. Har gruppen som ikke får læreplass lavere gjennomføring av videregående opplæring sammenlignet med de som får læreplass? Har de en svakere tilknytning til arbeidsmarkedet? Rapporten vil også se på andre kjennetegn som kan ha betydning for fullføring/tilknytning til arbeidsmarkedet, og hvordan disse virker inn på betydningen av å ha fått læreplass eller ikke.

Rapporten er utarbeidet av Nadine Viktoria Lunde Bratholmen og Rachel Ekren ved seksjon for utdannings- og kulturstatistikk.

Rapporten er finansiert av Kunnskapsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 6. september 2020

Ann Kristin Brændvang

Sammendrag

Mangel på læreplasser har vært, og er fortsatt, en utfordring i videregående opplæring. Denne rapporten undersøker hvordan det går med elever som ikke får læreplass: Hvilken betydning har læreplass for å fullføre og bestå videregående opplæring, og for tilknytning til arbeidsmarkedet? For å belyse disse problemstillingene, har vi sett på personer som søkte seg til læreplass i 2010. Rundt en av fire av disse søkerne fikk ikke læreplass.

Det som kjennetegner de som ikke får læreplass er at det er en klart større andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sammenlignet med den øvrige befolkningen. Andelen er også større blant elever med foreldre med grunnskole som høyeste utdanningsnivå sammenlignet med elever med foreldre med videregående eller høyere utdanning, og øker jo lavere grunnskolepoeng/videregående-poeng i Vg2 eleven har. Andelen som ikke får læreplass varierer dessuten fra 18 prosent i Rogaland til 35 prosent i Østfold og fra 22 prosent i bygg- og anleggsteknikk til 33 prosent i service og samferdsel.

Det er en tydelig forskjell i å fullføre og bestå videregående opplæring etter om man har fått læreplass eller ikke. Blant de som ikke har fått læreplass har 56 prosent fullført og bestått innen utgangen av skoleåret 2018/2019, nær 31 prosentpoeng lavere sammenlignet med de som har fått læreplass. Regresjonsanalyser viser at sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring er større for de som har fått læreplass enn de som ikke har fått plass, også når vi kontrollerer for ulike bakgrunnskjenntegn. Vi finner også at grunnskolepoeng og videregående-poeng i Vg2 har betydning for om man fullfører og består videregående opplæring eller ikke. Blant de som ikke har fått læreplass har innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre lavere sannsynlighet for å fullføre og bestå sammenlignet med den øvrige befolkningen. Derimot har innvandrere som har fått lærekontrakt høyere sannsynlighet for å fullføre og bestå sammenlignet med den øvrige befolkningen.

Til tross for å ikke ha fått læreplass har godt over halvparten fullført en utdanning på videregående nivå eller høyere ni år senere. Det er en betydelig lavere andel av de som ikke fikk læreplass som er i arbeid sammenlignet med de som fikk læreplass, henholdsvis 76 og 86 prosent. Andelen som hverken er i arbeid eller utdanning er nær dobbelt så stor for de som ikke har fått læreplass sammenlignet med de som har fått plass. Sannsynligheten for å være tilknyttet arbeidsmarkedet er i gjennomsnitt større for de som har fått læreplass enn de som ikke har fått plass, når vi i regresjonsanalyser kontrollerer for andre kjennetegn ved søkerne. Samtidig finner vi at det å fullføre en utdanning på videregående nivå eller høyere har en mye sterkere sammenheng med arbeidsmarkedstilknytning enn det å få læreplass.

Abstract

Lack of apprenticeships has been, and still is, a challenge in upper secondary education. This report examines pupils who did not get an apprenticeship. What does lack of apprenticeship mean for completing upper secondary education, or attachment to the labour market? To examine these questions, we have looked at people who applied for an apprenticeship in 2010. About one of four applicants in 2010 did not get an apprenticeship.

It is a clearly larger share of immigrants and Norwegian-born to immigrant parents who did not get an apprenticeship compared to the rest of the population. Among pupils whose parents have primary and lower secondary education as highest level of education, the share is larger compared to pupils whose parents have upper secondary education or tertiary education. The share also increases the fewer lower secondary school points or fewer upper secondary school points level 2 a pupil has. The share of applicants who did not get an apprenticeship varies from 18 percent in the county of Rogaland to 35 percent in Østfold, and from 22 percent in the educational program of building and construction to 33 percent in service and transport.

There is a clear difference in the chance of completing upper secondary education depending on whether one received an apprenticeship or not. Among those who did not get an apprenticeship, 56 percent have completed upper secondary education within the end of the school year 2018/2019, about 31 percentage points lower compared to those who did get an apprenticeship. Regression analyses show that the probability of completing upper secondary education is larger for those who got an apprenticeship compared to those who did not get an apprenticeship, also when we control for different background characteristics. We also find that lower secondary school points and upper secondary school points in level 2 are significant for completing upper secondary education or not. Among those who did not get an apprenticeship, immigrants and Norwegian-born to immigrant parents have a lower probability of completing upper secondary education compared to the rest of the population. On the other hand, immigrants who got an apprenticeship contract have a higher probability of completing upper secondary education compared to the rest of the population.

Despite not getting an apprenticeship, well over half have completed upper secondary education or higher education 9 years later. There is a considerably lower share of those who did not get an apprenticeship in work compared to those who got an apprenticeship, respectively 76 and 86 percent. The percentage of those being neither in work or education is almost twice as big for those who did not get an apprenticeship compared to those who did. The probability of being attached to the labour market is in average larger for those who got an apprenticeship compared to those who did not, when we in regression analyses control for other characteristics with the applicants. At the same time, we find that completing education at upper secondary level or higher has a much stronger relation to being attached to employment than getting an apprenticeship.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Bakgrunn og formål.....	7
1.2. Rapportens oppbygging.....	7
2. Datagrunnlag, definisjoner og betegnelser	8
2.1. Datagrunnlag og populasjon.....	8
2.2. Definisjoner.....	9
2.3. Valg av analysemodell.....	11
3. Søkere som ikke får læreplass	12
3.1. Store karakterforskjeller mellom de som har fått og ikke fått læreplass.....	12
3.2. Høy andel innvandrere får ikke læreplass.....	13
4. Gjennomføring i videregående opplæring	15
4.1. Tydelig forskjell i fullføringsgrad etter om man har fått læreplass eller ikke.....	16
4.2. Variasjon i fullføring etter fylker.....	18
4.3. Søkere til elektrofag har høyere fullføringsgrad.....	19
4.4. Menn i den øvrige befolkninger fullfører i større grad.....	20
4.5. Fullføringsgraden størst for de yngste og eldste.....	22
4.6. Sosial bakgrunn påvirker fullføringsgraden.....	22
4.7. Fullføringsgraden øker med karakterene.....	23
4.8. Læreplass har betydning for gjennomføring i videregående opplæring.....	24
4.9. ...men karakterer fra grunnskolen og videregående skole har også betydning.....	25
4.10. Andre faktorer som spiller inn på gjennomføring i videregående opplæring.....	25
5. Tilknytning til arbeidsmarkedet	28
5.1. Store variasjoner mellom fylkene.....	30
5.2. Størst forskjell i arbeidsmarkedstilknytning på helse- og oppvekstfag.....	30
5.3. Kjønnforskjellene er minst blant innvandrere.....	31
5.4. Arbeidsmarkedstilknytning synker med alderen.....	32
5.5. Lav andel kvinner med lavt utdannede foreldre er i arbeid.....	33
5.6. Kjønnforskjellene minker i takt med grunnskolepoengene.....	34
5.7. Få lavt utdannede kvinner er i arbeid.....	34
5.8. Læreplass har betydning for arbeidsmarkedstilknytning.....	35
5.9. ...men det å fullføre en utdanning betyr likevel mye mer for arbeidsmarkedstilknytning.....	35
5.10. Andre faktorer som spiller inn på arbeidsmarkedstilknytning.....	36
Referanser	38
Vedlegg A: Vedleggstabeller til kapittel 3	40
Vedlegg B: Vedleggstabeller til kapittel 4	44
Vedlegg C: Vedleggstabeller til kapittel 5	48
Figurregister	51
Tabellregister	52

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og formål

Fag- og yrkesopplæringen har vært et aktuelt tema på den politiske dagsordenen de siste årene. Regjeringen Solberg satte i verk yrkesfagløftet, blant annet ved økte midler til yrkesfagene, ved å heve lærlingtilskuddet og skjerpe kravet om bruk av lærlinger for å vinne offentlige anbud (Kunnskapsdepartementet 2017). I 2016 ble en ny samfunnskontrakt for flere læreplasser signert av myndighetene og partene i arbeidslivet (Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2016). En ny tilbudsstruktur for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene innføres i tillegg fra skoleåret 2020-2021. Dette medfører opprettelsen av nye utdanningsprogrammer, økt spesialisering på Vg1 og Vg2 og utfasing av lærefag med få lærlinger (Kunnskapsdepartementet 2018). Rundt en av fire søkere fikk ikke læreplass i 2010. Mangel på læreplasser pekes på som en av utfordringene i videregående opplæring, til tross for at andelen som får læreplass øker med årene (Utdanningsdirektoratet 2019a).

Vi vil i denne rapporten fokusere på hvordan det går med de som ikke får læreplass. Det vil her være relevant å se på gruppens gjennomføring av videregående opplæring, da mangelen på læreplass kan forsinke eller forhindre deres sjans til å fullføre. Dette kan muligens også få videre ringeffekter, ved at gruppen kan ha en svakere tilknytning til arbeidslivet, hvor det er et stadig økende krav til kompetanse.

1.2. Rapportens oppbygging

I denne rapporten ser vi på de som søkte læreplass 15. juli 2010 og som ikke hadde fått plass 1. oktober, og sammenligner dem med de som fikk læreplass. Hovedformålet med rapporten er å analysere betydningen av det å få læreplass for å 1) fullføre og bestå videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse og 2) tilknytning til arbeidsmarkedet.

Beskrivelse av datagrunnlaget, definisjoner og valg av analysemodell er å finne i kapittel 2. I kapittel 3 beskriver vi ulike kjennetegn ved de som ikke har fått læreplass sammenlignet med de som har fått læreplass. I kapittel 4 ser vi på gjennomføring i videregående opplæring, og i kapittel 5 tilknytning til arbeidsmarkedet.

2. Datagrunnlag, definisjoner og betegnelser

2.1. Datagrunnlag og populasjon

Datagrunnlag

Datagrunnlaget for søkere i videregående opplæring er registerdata hentet inn fra fylkeskommunenes inntakssystem VIGO. Dataene omfatter alle søkere til videregående opplæring, altså videregående skoler og læreplass, per 15. juli 2010.

Datagrunnlaget for elever i skole og deltakere i fagopplæring er også hentet inn fra VIGO. Dataene omfatter opplysninger om igangværende utdanning per 1. oktober og avsluttet utdanning for elever i skole og deltakere i fagopplæring i videregående opplæring under opplæringsloven.

Statistisk sentralbyrå henter også inn vitnemålsdata fra Nasjonal vitnemålsdatabase (NVB) som administreres av Samordna opptak ved Universitetet i Oslo. Denne kilden brukes for å kontrollere, eventuelt påføre, data for videregående opplæring.

Innen høyere utdanning hentes datagrunnlaget fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) og fra enkelte høgskoler. Statistikken omfatter alle personer registrert som studenter ved institusjonene, med 1. oktober som tellings-tidspunkt.

Den nasjonale utdanningsdatabasen (NUDB) samler SSBs individbaserte utdanningsdata, fra avsluttet grunnskole til doktorgradsstudier, i én database. Datagrunnlaget for gjennomføring i videregående opplæring trekkes direkte ut fra NUDB.

Karakterdataene fra grunnskole og videregående skole er også hentet inn fra VIGO, og inneholder standpunkt- og eksamenskarakterer for avgangselevne. På bakgrunn av disse karakterene beregnes hver enkelt elevs grunnskolepoeng/videregående-poeng. For karakterer fra videregående skole har vi kun tall for skoleårene 2005/2006 og fremover.

For informasjon om tilknytning til arbeidsmarked har vi brukt data fra registerbasert sysselsettingsstatistikk. Fra og med 2015 bygger statistikken over sysselsatte på nye datakilder (a-ordningen). Totalt antall lønnstakere blir ikke lenger samordnet med Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) slik det ble før 2015, og det samsvarer dermed ikke lenger med AKUs totaltall. Årgangene fra og med 2015 blir følgelig ikke sammenlignbare med tidligere årganger og endringer må tolkes med forsiktighet¹.

Populasjon

Som nevnt ser vi på søkere til videregående opplæring per 15. juli 2010 og igangværende utdanning per 1. oktober 2010². Det er 6 643 personer, en av fire, som har læreplass som førsteønske i VIGO³ som ikke har fått læreplass per 1. oktober.

Gruppen som har fått læreplass er følgende: 10 489 som har læreplass som førsteønske i VIGO og har fått læreplass 1. oktober, 1 642 som hadde elevplass som førsteønske men har fått læreplass, og 5 606 som har skaffet seg læreplass selv uten å søke i VIGO. Det er ikke et krav at man skal søke læreplass via fylkes-

¹ Se nærmere omtale om forholdet mellom gammel og ny statistikk her: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/naermere-om-forholdet-mellom-gammel-og-ny-statistikk>

² Udir sin statistikk over [søkere som får lærekontrakt](#) baserer seg på formidlingsfiler (i tillegg til søkerdata fra VIGO) per utgangen av oktober, august og desember.

³ Fylkeskommunenes inntakssystem.

kommunen/VIGO, og de som ønsker seg læreplass oppfordres til å gjøre en egen innsats for å skaffe seg læreplass.

De som har fått læreplass inkluderer både de som har fått lærekontrakt (lærlinger) og opplæringskontrakt (lærekandidater) 1. oktober, henholdsvis 17 019 og 718 personer.

Tabell 2.1 Søkere til læreplass 15. juli 2010 og status per 1. oktober 2010

	Antall	Prosent
Alle	24380	100
Har ikke fått læreplass	6643	27,2
Ikke søkt læreplass via VIGO, fått plass	5606	23,0
Søkt elevplass, men har fått læreplass	1642	6,7
Søkt læreplass, fått plass	10489	43,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.2. Definisjoner

- Lærling:* Har tegnet en lærekontrakt med en bedrift eller opplæringskontor og får læretiden sin der. De fleste lærefag har en læretid på to år etter to år i skole, der ett år består av opplæring og ett år består av verdiskaping (skaper produkter eller tjenester som bedriften kan selge eller tilby sine kunder).
- Lærekandidat:* Har tegnet opplæringskontrakt med en bedrift, og får læretiden sin der. En opplæringskontrakt er mindre omfattende enn en lærekontrakt, og lærekandidaten tar en kompetanseprøve i faget som fører til kompetansebevis.
- Nye lærlinger og nye lærekandidater:* Personer registrert med kontrakt fra og med 1. oktober 2009 til og med 30. september 2010.
- Elever i fagopplæring i skole (Vg3):* Personer som ikke får læreplass, får tilbud om å fullføre Vg3 i skolen i løpet av ett år. De har altså ikke verdiskapingsdelen som lærlinger, men målet er likevel fag- eller svennebrev.
- Fag- eller svenneprøve:* Avlegges når læretiden er fullført, senest to måneder etter at den er avsluttet. Prøven tar utgangspunkt i kompetansemålene i læreplanen.
- Førsteønske:* Søkerne sorteres på ønskenummer fra Vigo, som er søkers prioritering av programområde med skole eller fagopplæring i aktuelt fylke. Høyeste ønske blir beholdt.
- Søkere til læreplass:* Søkere med læreplass som førsteønske på søkerfila. I tillegg er de som ikke har søkt men skaffet seg læreplass (nye lærlinger) og de som har søkt skoleplass men fått læreplass inkludert.
- Har fått læreplass:* Søkere til læreplass som per 1. oktober er registrert som lærling (lærekontrakt) eller lærekandidat (opplæringskontrakt)⁴. Elever i fagopplæring i skole (Vg3) betraktes ikke som å ha fått læreplass.
- Påbygging til generell studiekompetanse:* Yrkesfagelever kan ta påbygging for å få generell studiekompetanse. Man kan ta påbygg Vg3 etter å ha fullført og bestått Vg1 og Vg2 fra et yrkesfaglig utdanningsprogram, eller påbygg Vg4 etter oppnådd yrkeskompetanse.
- Fullført og bestått videregående opplæring:* Er registrert med fullførtkode for bestått Vg3 i VIGO, eller er registrert med vitnemål i NVB. Personer som enten har avlagt eksamen eller er i gang med fag på

⁴ Er registrert med kontraktstype lærekontrakt (L) eller opplæringskontrakt (O) i VIGO.

universitet/høgskole, er behandlet som at de har fullført og bestått videregående opplæring med studiekompetanse⁵.

Innvandrere: Personer som er bosatt i Norge, men som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre.

Norskfødte med innvandrerforeldre: Personer som er født i Norge, har to foreldre som er innvandrere, og fire besteforeldre født i utlandet.

Den øvrige befolkningen: De som hverken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre.

Foreldres utdanningsnivå: Henviser til foreldrenes høyeste fullførte utdanning. Den av foreldrene som har høyest utdanningsnivå definerer elevens sosiale bakgrunn/foreldrenes høyeste fullførte utdanning.

Utdanningsprogram: Utdanningsprogram på søkerfil per 15 juli 2010. For personer som ikke har søkt via VIGO men fått læreplass og personer som har søkt skoleplass men fått læreplass brukes utdanningsprogram på kontraktsfil per 1. oktober 2010.

Alder: Ved utgangen av året de søkte om læreplass, 31.12.2010.

Bostedsfylke: Per 30.09.2010.

Grunnskolepoeng: Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. En liten andel av elevene som avslutter grunnskolen får ikke beregnet grunnskolepoeng. Dette er elever som av ulike grunner mangler karakterer i over halvparten av fagene.

Til og med skoleåret 2005/2006 ble grunnskolepoeng beregnet ved å legge sammen 11 fagkarakterer. På grunn av dette tidsbruddet har vi omregnet grunnskolepoeng til kvintiler for de som avsluttet grunnskolen før og etter tidsbruddet. Ved kvintilfordeling deles populasjonen i fem like store grupper etter stigende grunnskolepoeng, slik at femtedelen med lavest grunnskolepoeng er i første kvintil, femtedelen med nest lavest grunnskolepoeng er i andre kvintil og så videre. De med manglende grunnskolepoeng holdes utenfor kvintilfordelingen.

Videregående poeng: Summen av alle karakterer med tallverdi dividert på antall tellende karakterer. Videregående poeng er også omregnet til kvintiler på samme måte som grunnskolepoeng.

Arbeidsmarkeds-tilknytning: Personer som er registrert som lønnstakere eller selvstendig næringsdrivende⁶ er her definert som tilknyttet arbeidsmarkedet (dette tilsvarer definisjonen av *sysselsatt* i SSBs sysselsettingsstatistikk). For å regnes som sysselsatt må du ha utført inntektsgivende arbeid av minst en times varighet i referanseuka pr 4.kvartal, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er registrert utenfor arbeidsstyrken og helt arbeidsledig regnes som ikke tilknyttet arbeidsmarkedet. En liten andel har ukjent arbeidsmarkedstilknytning. Dette betyr i mange tilfeller at personen er bosatt i Norge, men det er ingen opplysninger om personens

⁵ For populasjonen i rapporten utgjør dette omtrent 300 personer.

⁶ En liten andel (2,3 prosent) av utvalget vårt er registrert som selvstendig næringsdrivende i 2019. Det er knyttet noe usikkerhet i dette tallet, da det er basert på informasjon fra året før (grunnet lang produksjonstid av selvangivelsesregisteret). Noen personer kan bli feilklassifisert som sysselsatte, selv om de var utenfor arbeid i 2019. På den andre siden kan også noen bli regnet som ikke-sysselsatte selv om de startet en næringsvirksomhet i 2019.

tilknytning til arbeid, utdanning eller mottak av ytelser. Vi regner derfor denne gruppen som utenfor arbeid i vår rapport.

2.3. Valg av analysemodell

For de empiriske analysene i denne rapporten, har vi i tillegg til krysstabeller valgt å benytte lineære sannsynlighetsmodeller. Dette er for å modellere sannsynligheten for et bestemt utfall, (i vårt tilfelle fullført og bestått videregående opplæring i kapittel 4 og tilknytning til arbeidsmarkedet i kapittel 5) basert på et sett av faktorer (blant annet det å ha fått læreplass eller ikke). Lineære sannsynlighetsmodeller har som fordel at det er relativt lett å tolke resultatene hvor regresjonskoeffisientene tolkes direkte som endring i sannsynlighet. For eksempel vil en økning i grunnskolepoeng øke sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring med X prosent.

Alternativet til lineære sannsynlighetsmodeller er logistiske regresjonsmodeller, der resultatene er knyttet til en logaritmisk skala. Denne typen modeller er imidlertid mer komplekse, og kan være mer utfordrende å tolke på en klar måte. Resultatene fra lineære sannsynlighetsmodeller er som nevnt relativt lett å tolke, også for personer uten statistisk fagkompetanse.

I denne rapporten legger vi mest vekt på å formidle retningen (+/-), og hvorvidt det er en signifikant endring i sannsynlighet eller ikke. Kjennetegnene som er markert med stjerne (*) er statistisk signifikante på minst 0,05-nivå. Det vil si at det er mindre enn 5 prosent sannsynlighet for at korrelasjonen skyldes tilfeldigheter og at vi feilaktig forkaster en nullhypotese om ingen korrelasjon.

Vi benytter en rekke individkjennetegn som antas å påvirke gjennomføring i videregående opplæring og arbeidsmarkedstilknytning. Det er blant annet kjønn, alder ved året de søkte læreplass, innvandringskategori, bostedsfylke, utdanningsprogrammet de søkte til, grunnskolepoeng og videregående poeng fra Vg2. I tillegg benytter vi foreldrenes høyeste utdanningsnivå.

I våre modeller benytter vi hovedsakelig dummyvariabler. I dette tilfellet tolkes resultatene ut ifra en referansekategori. Sammenhengen mellom fullføring av videregående opplæring/være tilknyttet til arbeidsmarkedet og det å ha fått læreplass ses for eksempel i forhold til det å ikke ha fått læreplass.

3. Søkere som ikke får læreplass

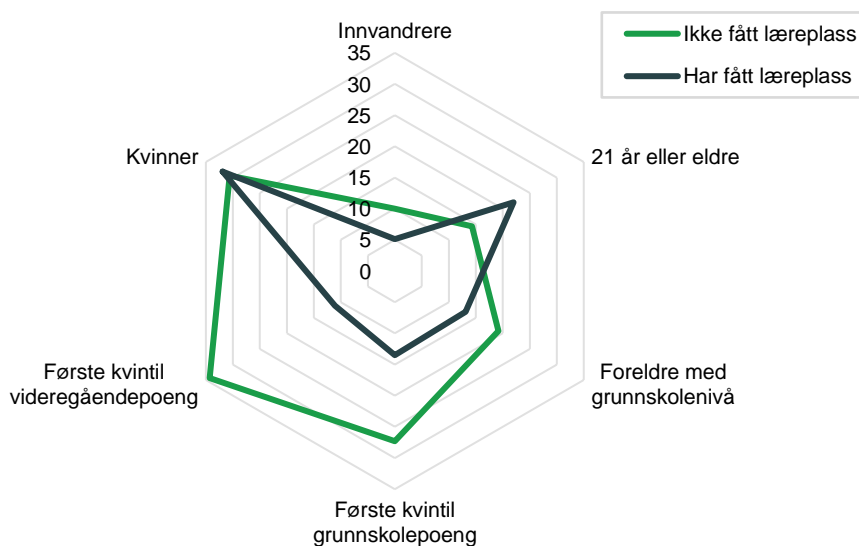
I dette kapittelet vil vi se på ulike kjennetegn ved de som ikke har fått læreplass sammenlignet med de som har fått læreplass. Forskjellene mellom de ulike elevgruppene kan være med på å forklare forskjellen i gjennomføring og arbeidsmarkedstilknytning. Er det for eksempel flere blant de som har fått læreplass som har høyere grunnskolepoeng sammenlignet med de som ikke har fått læreplass, kan dette være en medvirkende årsak til at flere gjennomfører videregående opplæring og er tilknyttet arbeidsmarkedet.

3.1. Store karakterforskjeller mellom de som har fått og ikke fått læreplass

Det er et kjent forhold at det er langt flere menn enn kvinner innenfor yrkesfagene, og særlig blant lærlinger (SSB 2017). Blant de som har søkt læreplass i 2010 er det dobbelt så mange menn enn kvinner, både blant de som ikke har fått læreplass (69 prosent menn) og de som har fått læreplass (68 prosent menn), jfr. tabell A1.

Figur 3.1 viser at blant de som ikke har fått læreplass er det 5 prosentpoeng flere innvandrere sammenlignet med de som har fått læreplass. Det er også en høyere andel norskfødte med innvandrerforeldre blant de som ikke har fått læreplass⁷, jfr. tabell A1. De som ikke har fått læreplass utgjør en yngre gruppe, og har en større andel med foreldre med grunnskoleutdanning.

Figur 3.1 Søkere til læreplass 2010, etter innvandringskategori, alder, foreldres utdanningsnivå, grunnskolepoeng og videregående poeng

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det er en betydelig forskjell i grunnskolepoeng og videregående poeng. De som ikke har fått læreplass har gjennomsnittlig lavere karakterer enn de som har fått læreplass, særlig når det gjelder videregående poeng. Blant de som ikke har fått læreplass befinner 34 prosent seg i gruppen med lavest videregående poeng (første kvintil), 23 prosentpoeng høyere sammenlignet med de som har fått læreplass. Bedriftene velger selv hvem de vil ta inn som lærlinger, og karakterer kan for enkelte bedrifter være en av faktorene som vektlegges høyt.

Kvinner har noe høyere karakterer sammenlignet med menn, både fra grunnskole og videregående skole, jfr. tabell A6 og A7. I tillegg ser vi i en krysstabell mellom grunnskolepoeng og videregående poeng at det er en større tendens for at de med

⁷ Norskfødte med innvandrerforeldre utgjør en svært liten gruppe, med 415 personer totalt.

gjennomsnittlig høye karakterer fra grunnskolen også har gjennomsnittlig høye karakterer i videregående Vg2, dog er tendensen større for de som har fått læreplass enn de som ikke har fått læreplass, jfr. tabell A8.

Det er store forskjeller i antall søkere etter utdanningsprogram man har søkt seg til. Kun 636 hadde søkt læreplass til naturbruk, mens 5 342 – over en av fem hadde søkt læreplass til teknikk og industriell produksjon. Dette mønsteret er likt både for de som ikke har fått læreplass og de som har fått plass, jfr. tabell A3.

3.2. Høy andel innvandrere får ikke læreplass

Tabell 3.1 viser andelen som ikke har fått læreplass innenfor de ulike gruppene blant søkere til læreplass i 2010. Det er omtrent like stor andel av kvinnene som ikke har fått læreplass som for mennene. Andelen som ikke har fått læreplass synker med alderen på eleven. Mens bare 17 prosent av de på 25 år og eldre ikke fikk læreplass, var det 33 prosent av 19-åringene som ikke fikk læreplass. Det er en klart større andel av innvandrerne som ikke fikk læreplass sammenlignet med den øvrige befolkningen (hhv. 42 og 26 prosent). Andelen er større blant elever med foreldre med grunnskole som høyeste utdanningsnivå sammenlignet med foreldre med videregående eller høyere utdanning, og andelen øker jo lavere grunnskolepoeng/videregående poeng eleven har. Andelen som ikke får læreplass varierer dessuten relativt mye mellom fylkene og utdanningsprogrammene. Rogaland har en andel på 18 prosent mens i Østfold var det 35 prosent som ikke fikk læreplass. Det utdanningsprogrammet med lavest andel uten læreplass er bygg og anleggsteknikk med 22 prosent. Sett bort i fra medier og kommunikasjon⁸ som har et lavt antall søkere til læreplass, er service og samferdsel det utdanningsprogrammet med høyest andel uten læreplass i 2010 – 33 prosent.

⁸ Medier og kommunikasjon hadde tidligere egne studieforberevende utdanningsløp, før utdanningsprogrammet høsten 2016 gikk fra å være et yrkesfaglig til et studieforberevende utdanningsprogram.

Tabell 3.1 Søkere til læreplass 2010, etter ulike kjennetegn

	Antall som søkte læreplass	Antall som ikke har fått læreplass	Andel som ikke har fått læreplass
Alle	24 380	6 643	27,2
Kjønn			
Menn	16 699	4 613	27,6
Kvinner	7 681	2 030	26,4
Alder			
18 år og under	11 777	3 174	27,0
19 år	5 360	1 763	32,9
20 år	2 395	757	31,6
21 år	1 281	319	24,9
22 år	790	160	20,3
23-24 år	857	151	17,6
25 år og eldre	1 920	319	16,6
Innvandringskategori			
Den øvrige befolkningen	22 399	5 778	25,8
Innvandrere	1 566	664	42,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	415	201	48,4
Foreldrenes utdanningsnivå			
Uoppgitt/ingen utdanning	719	251	34,9
Høyere utdanning	5 881	1 480	25,2
Videregående utdanning	14 172	3 634	25,6
Grunnskoleutdanning	3 608	1 278	35,4
Grunnskolepoeng			
Grunnskolepoeng	4 209	1 816	43,1
Første kvintil	4 488	1 451	32,3
Andre kvintil	4 276	1 149	26,9
Tredje kvintil	4 251	937	22,0
Fjerde kvintil	4 808	747	15,5
Femte kvintil	2 348	543	23,1
Videregående poeng (Vg2)			
Første kvintil	4 243	2 276	53,6
Andre kvintil	3 997	1 362	34,1
Tredje kvintil	4 278	1 093	25,5
Fjerde kvintil	4 469	839	18,8
Femte kvintil	4 252	578	13,6
Uoppgitt/manglende	3 141	495	15,8
Fylker			
Østfold	1 381	485	35,1
Akershus	1 790	495	27,7
Oslo	1 185	401	33,8
Hedmark	911	277	30,4
Oppland	954	245	25,7
Buskerud	1 205	422	35,0
Vestfold	1 122	320	28,5
Telemark	935	225	24,1
Aust-Agder	704	205	29,1
Vest-Agder	1 121	320	28,5
Rogaland	2 576	470	18,2
Hordaland	2 588	599	23,1
Sogn og Fjordane	735	153	20,8
Møre og Romsdal	1 503	364	24,2
Sør-Trøndelag	1 638	488	29,8
Nord-Trøndelag	961	297	30,9
Nordland	1 647	451	27,4
Troms	957	288	30,1
Finnmark	467	138	29,6
Utdanningsprogram			
Bygg- og anleggsteknikk	4 886	1 061	21,7
Design og håndverk	1 680	389	23,2
Elektrofag	3 635	1 051	28,9
Helse- og oppvekstfag	3 720	1 008	27,1
Medier og kommunikasjon, yrkesfaglig	173	69	39,9
Naturbruk	636	166	26,1
Restaurant- og matfag	1 691	466	27,6
Service og samferdsel	2 617	862	32,9
Teknikk og industriell produksjon	5 342	1 571	29,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4. Gjennomføring i videregående opplæring

Mangel på læreplasser har vært, og er fortsatt, en utfordring i videregående opplæring. Forskningsstudier finner at mangel på læreplass er en av årsakene til at elever slutter i overgangen mellom Vg2 og Vg3 (Markussen og Seland 2012 og Markussen, Wigum Frøset, Lødding og Sandberg 2008). Både Liedutvalget (NOU 2018:15, NOU 2019:25) og Stoltenbergutvalget (NOU 2019:3) peker på utfordringen ved at elever risikerer å stå uten læreplass. Liedutvalget mener at strukturen i videregående opplæring har en systemsvakheter ved at mange ikke får læreplass. Det utfordrer forutsigbarheten til tilbudsstrukturen, og det burde være en garanti for at løpet kan fullføres som forutsatt. Stoltenbergutvalget foreslår blant annet å innføre en lovfestet rett til læreplass for alle elever som fullfører Vg2 yrkesfag.

Blant de som startet i videregående opplæring første gang høsten 2013 viser SSBs offisielle statistikk over gjennomføring i videregående opplæring (SSB 2020a) at blant elevene som startet på et av de studieforbereende utdanningsprogrammene fullførte 88 prosent i løpet av fem år. For elevene som startet på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene fullførte 68 prosent i løpet av seks år, 20 prosentpoeng lavere sammenlignet med elevene på studieforbereende. Det finnes flere forskningsstudier og analyser som tar for seg gjennomføring i videregående opplæring der forskjeller mellom de som går studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram trekkes frem. Det er derimot mindre forskning på gjennomføring blant gruppen som har søkt seg til læreplass og ikke fått plass – som er hovedfokus i denne rapporten. Mangel på læreplass kan være en av årsakene til at elever på yrkesfag har lavere fullføring, og derfor er det relevant å se nærmere på denne gruppen.

Som nevnt er det 6 647 søkere som ikke har fått læreplass per 1. oktober 2010. Denne gruppen har imidlertid andre alternativ til å være lærling, som fagopplæring i skole og påbygg til generell studiekompetanse. Dermed er det mulig for denne gruppen å fullføre og bestå videregående opplæring til tross for å ikke ha fått læreplass. I tillegg er det viktig å vektlegge at man kan ende opp med å bli lærling på et senere tidspunkt. Mangel på læreplass kan likevel være et hinder på veien dit, som fører til en saktere progresjon, eller i verste fall at de ikke fullfører.

Av de som ikke hadde fått læreplass var 73 prosent ikke registrert i noen form for utdanning 1. oktober 2010. Inntaket til læreplass eller fagopplæring i skole⁹ slutter ikke etter første oktober, og søkerne kan dermed bli registrert i videregående opplæring på et senere tidspunkt. 23 prosent var registrert i videregående opplæring 1. oktober 2010. Dette utgjorde 1527 personer, av disse tok 703 påbygg til generell studiekompetanse og 147 var i fagopplæring i skole. De resterende er enten i annen utdanning på videregående nivå¹⁰, i fagskole eller universitet- og høyskole, og utgjør samlet 4 prosent.

⁹ Dersom fylkeskommunen ikke kan formidle opplæring i bedrift, skal eleven få tilbud om fagopplæring i skole (Opplæringslova, 1998).

¹⁰ Inkluderer elever ved «Private videregående skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kapittel 4», og der disse skolene mottar tilskudd etter godkjenning fra Utdanningsdirektoratet. I tillegg inngår elever ved noen få skoler som i Lånekassen er godkjent for støtte til videregående utdanninger, men som ikke mottar tilskudd etter godkjenning fra Utdanningsdirektoratet. Inkluderer også arbeidsmarkedskurs – kurs arrangert for voksne ved videregående skoler på vegne av NAV, folkehøyskole – fri og allmenndannende skole som også har et klart integrerende mål, samt videregående utdanning i utlandet.

Tabell 4.1 Søkere som ikke har fått læreplass, etter utdanningsstatus per 1. oktober 2010

	Antall	Prosent
I alt	6 643	100,0
Ikke registrert i utdanning	4 828	72,7
Videregående opplæring	1 527	23,0
- påbygg til generell studiekompetanse	703	
- fagopplæring i skole	147	
- andre ¹	677	
Annen utdanning på videregående nivå	175	2,6
Fagskoler	32	0,5
Universitet- og høyskole	81	1,2

¹ Andre: Personer som er registrert i videregående opplæring, men som ikke er i gang med påbygg til generell studiekompetanse eller går fagopplæring i skole. Utgjør hovedsakelig elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.1. Tydelig forskjell i fullføringsgrad etter om man har fått læreplass eller ikke

I SSBs offisielle statistikk over gjennomføring tar man utgangspunkt i et kull som startet i videregående opplæring for første gang en gitt høst, og ser på fullføringsgrad 6 år senere for elever som startet på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene¹¹. I denne rapporten ser vi på personer som søkte læreplass per 15. juli 2010. Disse personene kan ha ulik bakgrunn med tanke på deltakelse og fullføring av videregående opplæring. Noen kan for eksempel være førstegangs-søkere til læreplass etter å ha gått to år i videregående opplæring, andre kan ha gått flere år i videregående før de søkte seg til læreplass – til og med oppnådd en kompetanse. I tillegg kan det være personer som har søkt læreplass tidligere.

Over 2100 personer av alle som søkte læreplass 15. juli er registrert med fullført og bestått videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse før 1. oktober 2010. 2 av 3 har oppnådd en studiekompetanse. De resterende, 1 av 3, har oppnådd yrkeskompetanse. Vi ser her kun på første oppnådde kompetanse, ikke om man for eksempel har oppnådd både en studie- og yrkeskompetanse. Blant dem som har fått læreplass har nær 11 prosent fullført og bestått videregående opplæring før de søkte læreplass juli 2010, 7 prosentpoeng høyere enn for de som ikke fikk læreplass.

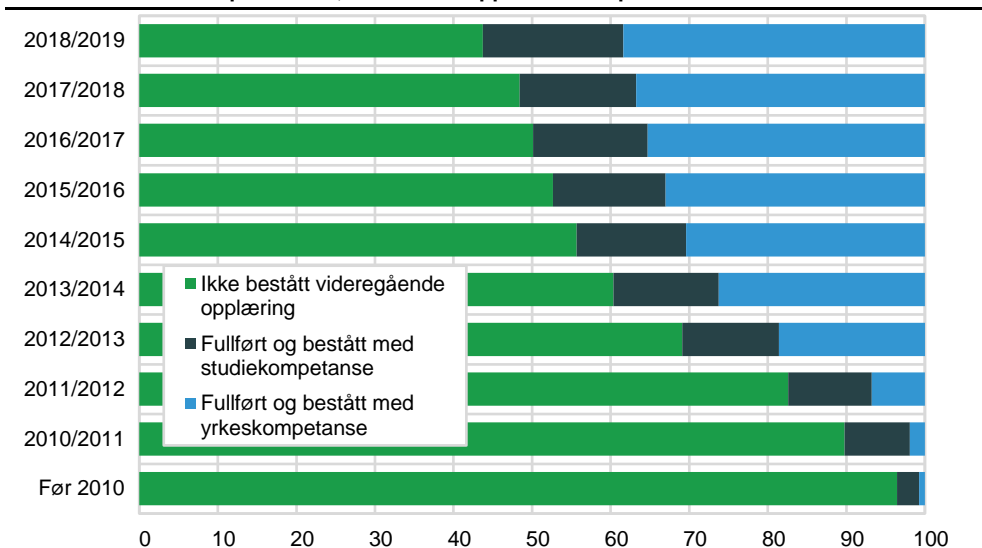
Nedenfor er figurer som viser status for gjennomføring av videregående opplæring etter et visst antall år. Vi har inkludert de som har fullført og bestått videregående opplæring før 2010 i tallene. Det vil si at for status etter 1 år, inkluderes både fullføring før de søkte læreplass og første skoleåret etter å ha søkt læreplass. Blant de som har fått læreplass har vi ikke skilt mellom om de har fått lærekontrakt (lærlinger) eller opplæringskontrakt (lærekandidater). En lærekandidat har mål om å oppnå en grunnkompetanse ved slutten av kontraktstiden, som er på et lavere nivå enn fag- eller svennebrev, men har mulighet til å bygge videre på grunnkompetanse og oppnå yrkeskompetanse. I regresjonen har vi skilt lærekandidater ut som egen gruppe.

I figur 4.1 ser vi andelen som har fullført og bestått videregående opplæring¹² blant de som ikke fikk læreplass 1. oktober 2010, og første oppnådde kompetanse. Under 4 prosent har fullført og bestått videregående opplæring før skoleåret 2010/2011. Ved utgangen av skoleåret 2018/2019, 9 år etter å ha søkt om læreplass, har 56 prosent fullført videregående. Nær 18 prosent har studiekompetanse som første oppnådde kompetanse.

¹¹ For elever som startet på et av de studieforberedende utdanningsprogrammene er tidshorisonten fem år.

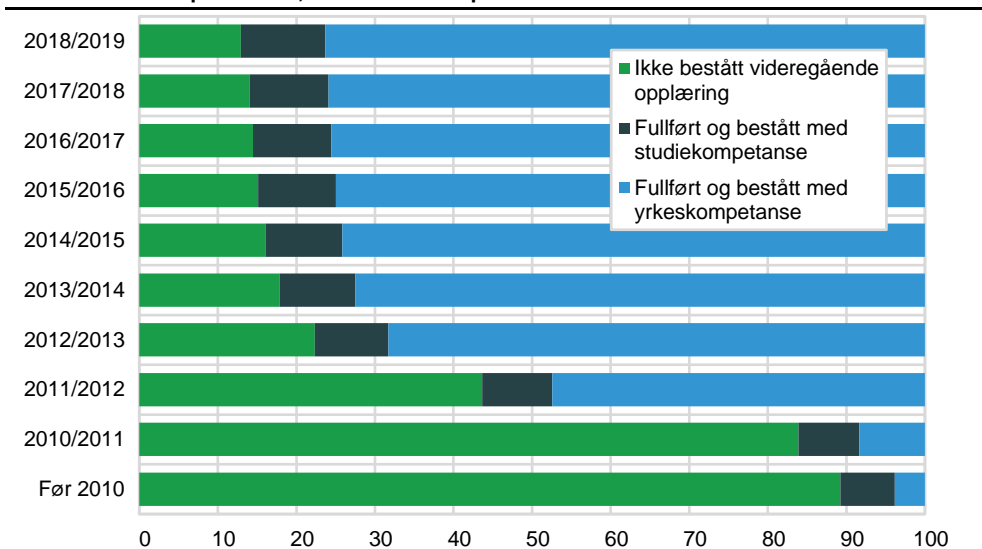
¹² Elever som har fått vitnemål eller fag-/svennebrev. Elever som har oppnådd grunnkompetanse inngår ikke i disse tallene.

Figur 4.1 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter første oppnådde kompetanse

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.2 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse blant søkere som har fått læreplass 2010, etter første kompetanse

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Når vi sammenligner de som ikke fikk læreplass med de som har fått læreplass er det tydelig at det er en forskjell i fullføring etter om man har fått læreplass eller ikke. Markussen og Sandberg (2005), som fulgte under 10 000 elever på Østlandet, fant at halvparten av de som sluttet mellom andre og tredje skoleår var læreplassøkere som ikke fikk læreplassen de søkte om.

Blant de som har fått læreplass har 87 prosent fullført ved utgangen av 2018/2019, nær 31 prosentpoeng høyere enn de som ikke har fått læreplass. Det er en tydelig økning i fullførtgraden for gruppen som har fått læreplass 2-3 år etter å ha søkt, som kan ha en sammenheng med at læretiden hovedsakelig har en normert tid på to år¹³. Forskjellen er noe større når det gjelder kun yrkeskompetanse, 38 prosentpoeng. Derimot har gruppen som ikke har fått læreplass større andel som har

¹³ De fleste yrkesfaglige utdanningsprogrammer har hovedsakelig fire års normert tid med to år i skole og to år i lære, mens enkelte programområder, særlig innenfor elektrofag, har normert tid på både 4,5 og fem år.

fullført med studiekompetanse, 7 prosentpoeng. Som vi så i tabell 4.1 var nær halvparten av de som ikke hadde fått læreplass, og registrert i videregående opplæring 1. oktober, i gang med påbygg til generell kompetanse, og dermed kan dette medføre at flere oppnår studiekompetanse.

Videre vil vi se på fullføringsgrad etter ulike kjennetegn og resultater fra grunnskolen og videregående Vg2, og sammenligne de som ikke har fått læreplass med de som har fått læreplass. Først vil vi se på de enkelte kjennetegnene hver for seg, deretter ser vi sammenhengene mellom dem ved bruk av regresjonsmodeller.

Vi ser på om en person har fullført og bestått videregående opplæring ved utgangen av 2018/2019. Det vil si at dersom en person har fullført med studie- eller yrkeskompetanse før han/hun har søkt læreplass, er dette inkludert som fullført og bestått.

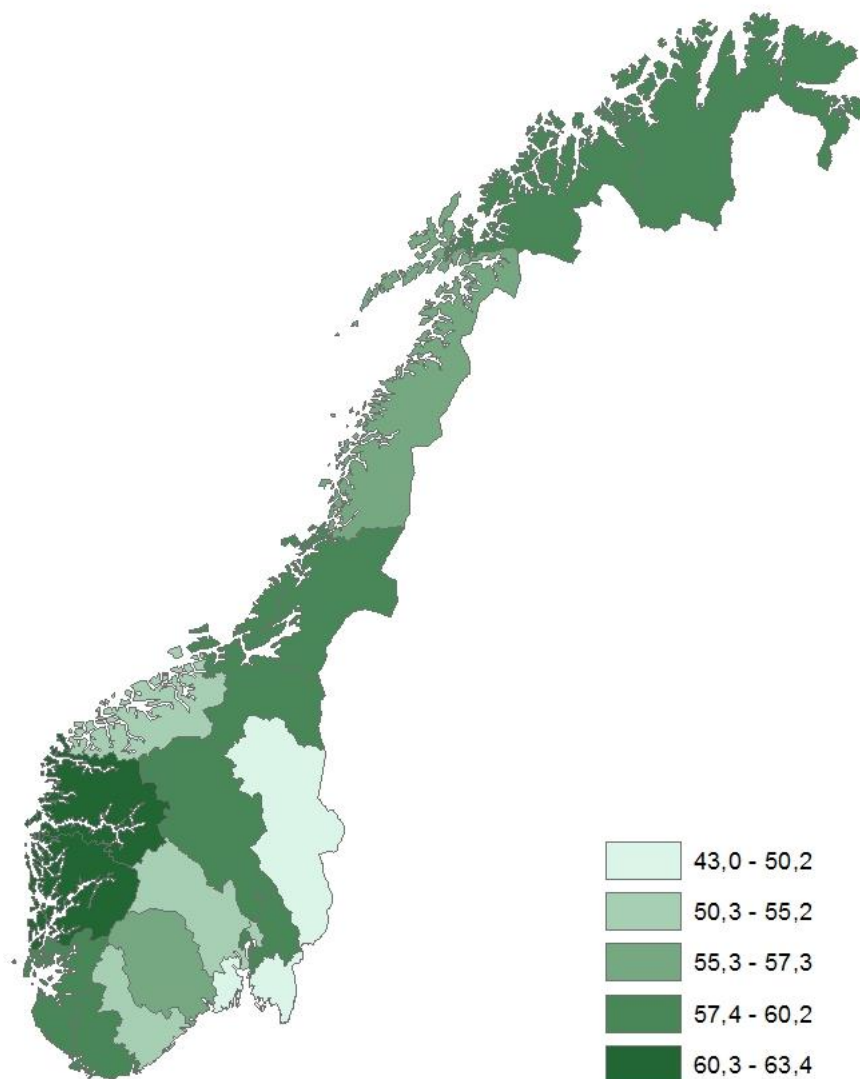
4.2. Variasjon i fullføring etter fylker

Det er variasjoner i fullføringsgraden etter hvilket fylke personen er bosatt i. Vi ser her på bostedsfylket per 30.09.2010¹⁴. Figur 3.3 viser fullføringsgrad etter fylker for personer som ikke har fått læreplass. Personer bosatt i Hordaland og Sogn og Fjordane har den høyeste fullføringsgraden. Det er en spredning i fullføringsgrad fra 43 prosent for Østfold til 63 prosent for Hordaland.

Blant dem som har fått læreplass er spredningen i fullføringsgrad noe lavere. Personer bosatt i Vestfold har den laveste fullføringsgraden, 80 prosent. Høyest fullføringsgrad har personer bosatt i Sogn og Fjordane, 90 prosent.

¹⁴ I SSBs offisielle gjennomføringsstatistikk benyttes skolefylke.

Figur 4.3 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter bostedsfylke

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.3. Søkere til elektrofag har høyere fullføringsgrad

Det er en større variasjon etter hvilket utdanningsprogram man søkte seg til¹⁵. Både for de som ikke har fått læreplass og de som har fått læreplass har personer som søkte seg til elektrofag den høyeste fullføringsgraden, henholdsvis 76 og 96 prosent. I SSBs offisielle gjennomføringsstatistikk har elever som startet på elektrofag, etter medier og kommunikasjon, også den høyeste fullføringsgraden når vi sammenligner de yrkesfaglige utdanningsprogrammene.

Personer som har søkt seg til medier og kommunikasjon har en høy fullføringsgrad både blant de som ikke har fått/har fått læreplass, men dette utgjør en svært liten gruppe. Dette utdanningsprogrammet hadde egne studieforberedende løp og svært få gikk lærlingordningen.

¹⁵ For personer som ikke søkte læreplass via VIGO men fikk læreplass og for personer som søkte skoleplass men fikk læreplass benyttes utdanningsprogrammet de var registrert på per 1. oktober 2010.

Figur 4.4 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

¹ Medier og kommunikasjon hadde tidligere egne studieforbereidende utdanningsløp, før utdanningsprogrammet høsten 2016 gikk fra å være et yrkesfaglig til et studieforbereidende utdanningsprogram.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

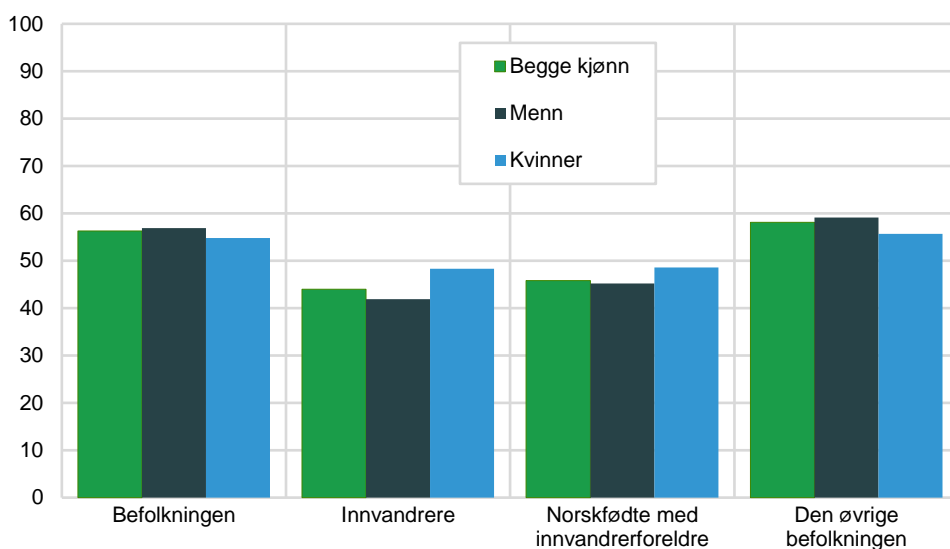
For de som ikke har fått læreplass har personer som søkte seg til restaurant- og matfag lavest fullføringsgrad, 42 prosent, 34 prosentpoeng lavere sammenlignet med de som søkte seg til elektrofag. I SSBs gjennomføringsstatistikk har elever som startet på dette utdanningsprogrammet også lavest fullføringsgrad blant de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Forskjellen blant de som har fått læreplass er noe mindre etter hvilket utdanningsprogram de søkte seg til. Personer som søkte seg til naturbruk (nest minste gruppen) har lavest fullføringsgrad på 79 prosent, 17 prosentpoeng lavere enn de som søkte seg til elektrofag. I tillegg er det minst forskjeller blant de som ikke har fått læreplass og de som har fått læreplass innen elektrofag, og størst innen restaurant- og matfag.

4.4. Menn i den øvrige befolkninger fullfører i større grad

For både de som ikke har fått læreplass og de som har fått læreplass har menn en høyere fullføringsgrad totalt sammenlignet med kvinner, 2 prosentpoeng. Dette avviker fra SSBs offisielle gjennomføringsstatistikk, som viser en høyere fullføringsgrad for kvinner når vi ser på de som startet på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. I vår rapport ser vi imidlertid på personer som har søkt læreplass, og inkluderer dermed blant annet ikke personer som går tre år i skole og oppnår yrkeskompetanse med vitnemål eller personer som går et studieforbereidende utdanningsløp innenfor et yrkesfaglig utdanningsprogram. Det kan også være personer som gjør omvalg eller tar påbygg til generell studiekompetanse og velger bort å gå i lære og ta fag- og svennebrev. I tillegg er det dobbelt så mange menn enn kvinner blant gruppen vi ser på i rapporten.

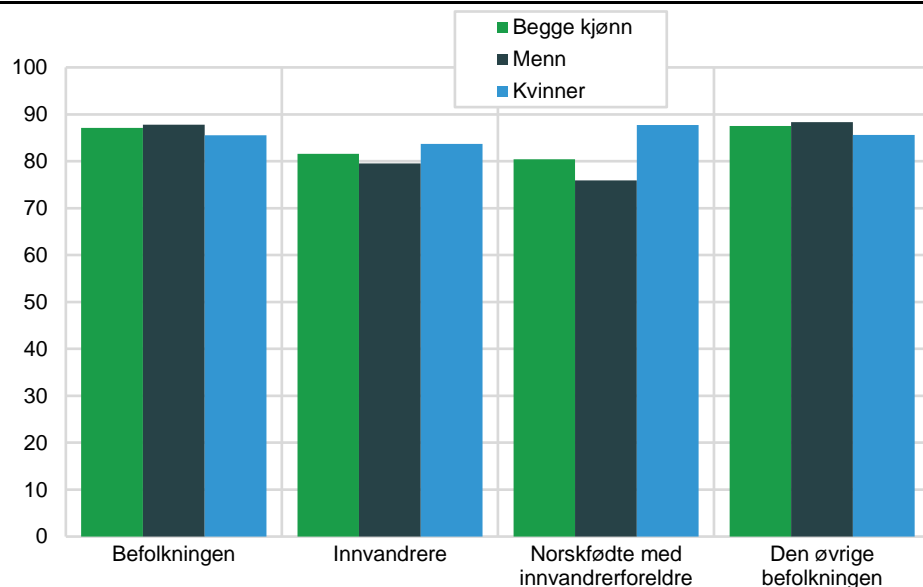
Når vi ser på fullføring etter innvandringskategori, der den øvrige befolkningen har høyest fullføring totalt, har menn i den øvrige befolkningen høyere fullføringsgrad enn kvinner i den øvrige befolkningen. Dette gjelder både gruppen som ikke har fått læreplass (59 prosent vs. 56 prosent), og gruppen som har fått læreplass (88 prosent vs. 86 prosent). Derimot har innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre høyere fullføringsgrad sammenlignet med menn. Det er større forskjeller etter kjønn og innvandrerbakgrunn for de som ikke har fått læreplass (sett bort i fra norskfødte med innvandrerforeldre blant de som har fått læreplass, som utgjør en mindre gruppe).

Figur 4.5 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.6 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som har fått læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For personer som har søkt læreplass og ikke fått plass innenfor utdanningsprogrammene elektrofag og restaurant- og matfag er det en høyere andel menn som fullfører, særlig innen elektrofag (10 prosentpoeng). I de resterende utdanningsprogrammene har kvinner en høyere fullføringsgrad. Samtidig ser vi at innenfor enkelte utdanningsprogram er det få menn/kvinner, som muligens kan påvirke tallene, jfr. tabell B3. For gruppen som har fått læreplass har menn høyere fullføringsgrad i utdanningsprogrammene elektrofag og bygg- og anleggsteknikk, ellers har kvinnene høyere fullføringsgrad.

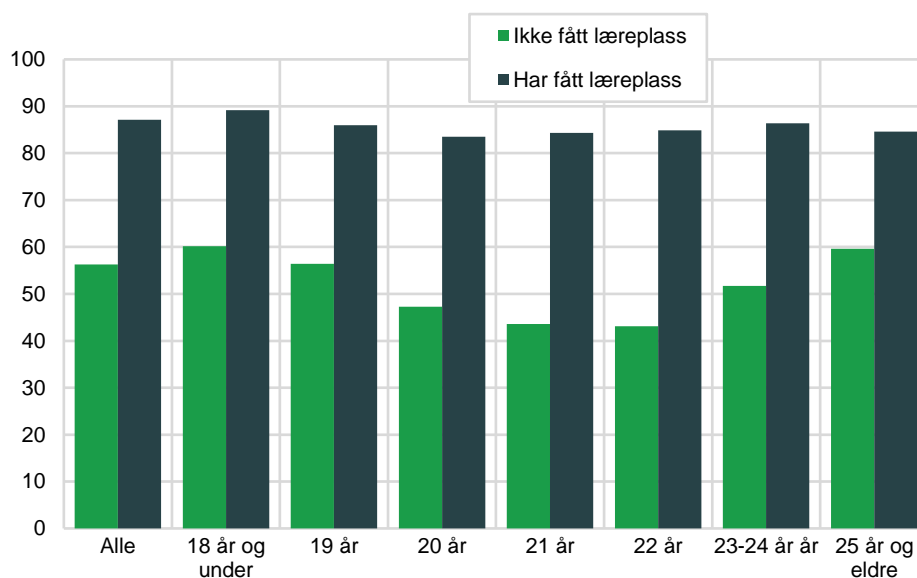
Kjønnsforskjellene i fullføringsgrad etter utdanningsprogram er i enkelte tilfeller ulik for de som ikke har fått læreplass sammenlignet med de som har fått læreplass. For eksempel er det mindre prosentpoengmessig forskjell mellom kvinner og menn innen naturbruk og teknikk og industriell produksjon for gruppen som har fått

læreplass sammenlignet med de som ikke har fått læreplass. For service og samferdsel blant annet er det motsatt, her er det større forskjell blant kjønnene for de som har fått læreplass sammenlignet med de som ikke har fått læreplass.

4.5. Fullføringsgraden størst for de yngste og eldste

Det er en variasjon i fullføringsgrad etter alder, som særlig er tydelig for de som ikke har fått læreplass. De som var 18 år eller yngre ved utgangen av året de søkte læreplass har høyest fullføringsgrad blant de som ikke fikk læreplass, 60 prosent. Fullføringsgraden synker med alderen fram til 22 år. Deretter øker andelen som fullfører, og for de på 25 år eller eldre er fullføringsgraden tilnærmet den yngste aldersgruppen, dog er dette en mindre gruppe. De som er i en eldre aldersgruppe har muligens vært i videregående opplæring lengre enn de som er yngre, og har mindre som mangler for å fullføre og bestå. Det er også ordninger som er rettet mot voksne, for eksempel praksiskandidatordningen der man kan få fritak fra å bestå fellesfag (Utdanningsdirektoratet 2016). Fullføringsgraden var også størst for personer 18 år og yngre blant de som har fått læreplass. Derimot er det ikke like store forskjeller mellom aldersgruppene.

Figur 4.7 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter alder

Kilde: Statistisk sentralbyrå

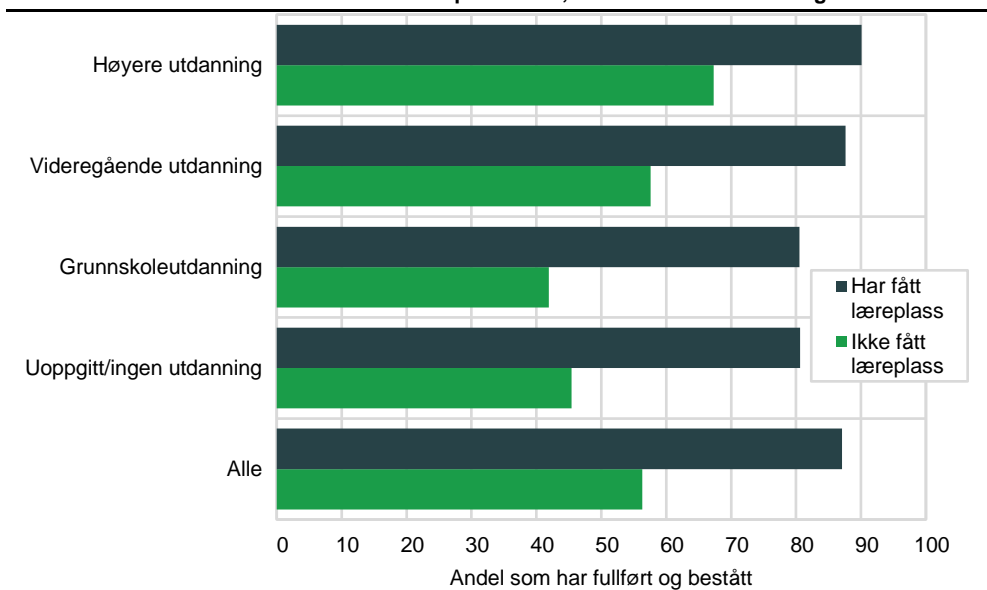
4.6. Sosial bakgrunn påvirker fullføringsgraden

Det er en forskjell i gruppenes fullføring av videregående opplæring etter foreldrenes høyeste utdanningsnivå, særlig for gruppen som ikke har fått læreplass. Blant de som har foreldre med grunnskolenivå som høyeste utdanningsnivå har 42 prosent fullført videregående. Fullføringsgraden øker med 25 prosentpoeng sammenlignet med de som har foreldre med universitet- eller høgskolenivå. Dette mønsteret ser vi også blant de som har fått læreplass, men her er forskjellen på 10 prosentpoeng.

Sammenligner vi kjønnene ser vi at blant dem som ikke har fått læreplass har menn en høyere fullføringsgrad enn kvinner uansett foreldrenes utdanningsnivå¹⁶. For dem som har fått læreplass har kvinner med foreldre som har grunnskole som høyeste utdanning større fullføringsgrad.

¹⁶ Gjelder ikke for gruppen som har foreldre med uoppgitt eller ingen utdanning.

Figur 4.8 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter foreldres utdanningsnivå

Kilde: Statistisk sentralbyrå

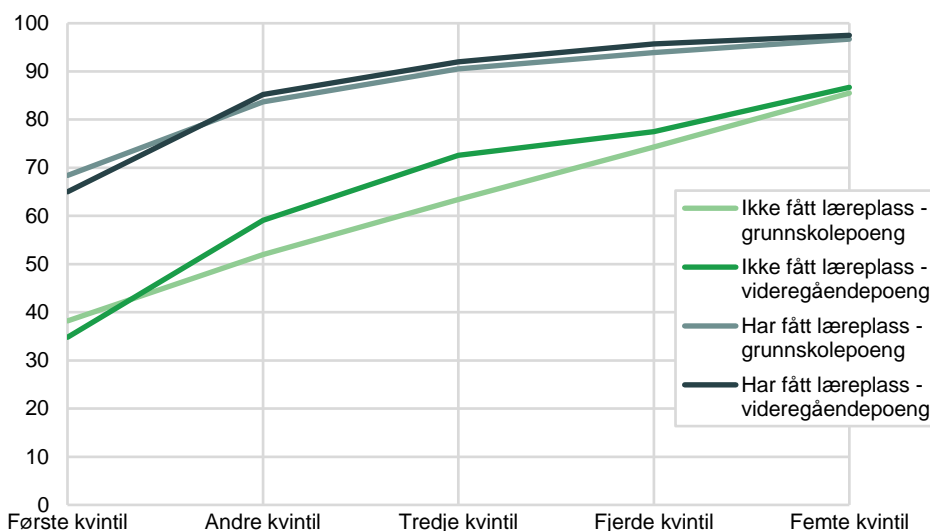
4.7. Fullføringsgraden øker med karakterene

Som vi omtalte i kapittel 3.2 er det en tendens til at de med høye grunnskolepoeng også har høye videregående poeng. I figur 4.9 ser vi på fullføring etter grunnskolepoeng og etter videregående poeng i Vg2, som tydelig viser at karakterer er avgjørende for fullføring av videregående opplæring. I figur 4.9 har vi ikke krysset grunnskolepoeng og videregående poeng, men ser på dem separat. Likevel er det interessant å se at personer med samme nivå for grunnskolepoeng nærmest har lik fullføringsgrad som de med samme nivå for videregående poeng.

Den offisielle statistikken over gjennomføring i videregående opplæring viser at det er en klar sammenheng mellom grunnskolepoeng og fullføring av videregående opplæring. I følge Kompetansebehovsutvalget er «Karakterer fra ungdomsskolen en viktig indikator på elevenes ferdigheter og kompetanse. Elever med svake karakterer vil oftere ha utfordringer med å få læreplass, og dette vil også kunne redusere yrkesfagelevenes mulighet til å fullføre videregående opplæring» (NOU 2019:2, side 100). Perlic, Stolpe Foss og Moafi (2020) ser på summen av standpunkt-karakterer i grunnskolen og finner at økning i samlet karakterer i fellesfagene øker sannsynligheten for å gjennomføre videregående opplæring på normert tid og innen fem/seks år.

Det er en større forskjell blant de som ikke har fått læreplass etter karakterer, enn de som har fått læreplass. Dersom vi ser på gruppen som ikke har fått læreplass som var i første kvintil grunnskolepoeng har 38 prosent fullført og bestått videregående opplæring, 25 prosentpoeng lavere sammenlignet med de som var i tredje kvintil grunnskolepoeng. For de som har fått læreplass er forskjellen på 22 prosentpoeng.

Figur 4.9 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng og videregående poeng i Vg2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vi finner tilsvarende mønster for begge grupper når vi krysser grunnskolepoeng med kjønn, jo høyere grunnskolepoeng jo større fullføringsgrad. Menn har høyere fullføringsgrad enn kvinner der begge har oppnådd grunnskolepoeng.

4.8. Læreplass har betydning for gjennomføring i videregående opplæring

Ofte er det en sammenheng mellom forholdene vi ser på. For eksempel vet vi at det er forskjeller mellom elevgrupper i henhold til hvilket utdanningsprogram de tilhører. Vi vet også at det er forskjell mellom innvandrere og den øvrige befolkningen når det kommer til resultater og fullføring i grunnskoleopplæringen. For å belyse hva som har betydning for fullføring av videregående opplæring, har vi valgt å benytte lineære sannsynlighetsmodeller for å modellere sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019. Se kapittel 2.3 for omtale av valg av analysemodell. De som har fullført og bestått videregående opplæring før de søkte seg til læreplass i 2010 er ekskludert i regresjonsmodellene.

Tabell 4.2 viser resultatene fra regresjonsanalysen hvor avhengig variabel er fullført og bestått videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse. Den første modellen inkluderer et kjennetegn for om man har fått læreplass eller ikke – betydningen av dette er formålet med analysen. Vi har til sammen kjørt 10 ulike modeller hvor en og en bakgrunnsvariabel tas med som kontroll for bakenforliggende faktorer.

Modellene er ikke utfyllende, og det kan være andre forhold som påvirker fullføring i videregående opplæring som vi ikke kan fange opp gjennom våre data. Trivsel i form av forhold til skolekamerater/kolleger på læreplassen og forhold til lærer/leder kan være eksempel på slike forhold.

Vi har allerede sett at det er en tydelig forskjell i fullføringsgrad etter om man har fått læreplass eller ikke. Resultatene fra regresjonsanalysen viser at det er en større sannsynlighet for å ha fullført og bestått videregående opplæring for dem som har fått lærekontrakt 1. oktober 2010 etter å ha søkt 15. juli 2010 sammenlignet med dem som ikke har fått læreplass i alle våre modeller. Modell 10 viser at det er 24

prosentpoeng større sannsynlighet for å ha fullført og bestått videregående opplæring dersom man har fått lærekontrakt. Det tyder på at det å ha fått lærekontrakt er en viktig predikator for å fullføre og bestå, til tross for kontroll for kjønn, alder, innvandringskategori, bostedsfylke, foreldres utdanningsnivå, utdanningsprogram, grunnskolepoeng og videregående poeng.

Modell 7 viser at dersom du har fått lærekontrakt øker sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring med 33 prosentpoeng. I modell 9 finner vi imidlertid at det å ha fått lærekontrakt øker sannsynligheten for å fullføre med 25 prosentpoeng. Effekten av det å ha fått lærekontrakt er altså redusert fra modell 7 når vi legger til grunnskolepoeng og videregående poeng. Dette tyder på at karakterer fra grunnskole og Vg2 fanger opp noe av sammenhengen mellom det å ha fått lærekontrakt og fullføring av videregående opplæring.

De som har fått opplæringskontrakt har lavere sannsynlighet for å fullføre og bestå videregående sammenlignet med de som ikke har fått læreplass i alle modeller. Dette henger sammen med at lærekandidatene har som mål å oppnå grunnkompetanse, som er på et lavere nivå enn studie- eller yrkeskompetanse.

4.9. ...men karakterer fra grunnskolen og videregående skole har også betydning

Vi vet at karakterer har betydning for om man fullfører og består videregående opplæring eller ikke. Har man for eksempel lave grunnskolepoeng kan dette muligens være et tegn på at man har et svakere grunnlag inn i videregående. Vi så i kapittel 3.1 at det er en større tendens for at de med gjennomsnittlig høye karakterer fra grunnskolen også har gjennomsnittlig høye karakterer i videregående Vg2.

Når vi kontrollerer for grunnskolepoeng og videregående poeng ved Vg2 finner vi at disse kjennetegnene har en sterk sammenheng med å fullføre og bestå videregående opplæring. Jo høyere grunnskolepoeng du har, jo større sannsynlighet er det for å fullføre. Modell 10 viser at for dem som er i femte kvartil er det 13 prosentpoeng større sannsynlighet for å fullføre og bestå videregående opplæring, sammenlignet med de i første kvartil når alt annet er likt. Det samme mønsteret gjelder for videregående poeng, men i større grad. For dem som er i femte kvartil er det 25 prosentpoeng større sannsynlighet for å fullføre og bestå sammenlignet med de i første kvartil.

Effekten av det å få læreplass forblir signifikant når vi inkluderer grunnskolepoeng og videregående poeng som kontrollvariabler, men sannsynligheten for å fullføre og bestå går fra 33 prosentpoeng i modell 7 til 25 prosentpoeng i modell 9. Det kan se ut som at grunnskolepoeng og videregående poeng, i tillegg til det å ha fått læreplass eller ikke, er viktige predikatorer for sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående opplæring.

4.10. Andre faktorer som spiller inn på gjennomføring i videregående opplæring

Modellene bekrefter ytterligere noen av mønstrene vi så tidligere i dette kapittelet; sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående opplæring blir lavere jo eldre du blir, men blir større for de som er 25 år og eldre sammenlignet med de som er 18 år eller yngre. Det å ha foreldre med et høyere utdanningsnivå, sammenlignet med de som har foreldre med grunnskolenivå, bidrar til større sannsynlighet for å fullføre og bestå når alt annet er likt.

Det er en større sannsynlighet å fullføre og bestå for de som søkte seg til elektrofag, teknikk og industriell produksjon, bygg, og anleggsteknikk, helse- og oppvekstfag, og lavere for de som søkte seg til restaurant- og matfag sammenlignet med de som søkte seg til service og samferdsel – alt annet likt.

Regresjonsmodellene viser at det ikke er en statistisk signifikant forskjell mellom kvinner og menn i modellene (8-10) der karakterer inkluderes. I modell 10 har vi inkludert et samspillsledd mellom innvandringskategori og har fått lærekontrakt. Regresjonsmodellen viser at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som ikke har fått læreplass i gjennomsnitt har mindre sannsynlighet for å fullføre og bestå videregående opplæring sammenlignet med den øvrige befolkningen som ikke har fått læreplass (men som ellers er lik) i modell 10. For norskfødte med innvandrerforeldre er dette tilfelle i alle modeller. Samtidig må det påpekes at norskfødte med innvandrerforeldre utgjør en liten gruppe. Innvandrere som har fått lærekontrakt har en større sannsynlighet for å fullføre og bestå videregående opplæring sammenlignet med den øvrige befolkningen som har fått lærekontrakt, når det tas hensyn til andre kjennetegn ved søkerne.

Tabell 4.2 Resultater fra lineær sannsynlighetsmodell. Avhengig variabel = har fullført og bestått videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9	Modell 10
Variabler. Parameter Estimert										
Intercept	0,55*	0,56*	0,59*	0,60*	0,60*	0,54*	0,49*	0,41*	0,33*	0,33*
Har fått lærekontrakt (ref: ikke fått læreplass)	0,34*	0,34*	0,34*	0,33*	0,33*	0,32*	0,33*	0,29*	0,25*	0,24*
Har fått opplæringskontrakt	-0,30*	-0,30*	-0,29*	-0,30*	-0,29*	-0,29*	-0,27*	-0,21*	-0,17*	-0,17*
Kvinner (ref: menn)		-0,03*	-0,02*	-0,02*	-0,02*	-0,01*	0,02*	-0,01	-0,01	-0,01
19 år (ref: 18 år eller yngre)			-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,03*	-0,03*	-0,03*
20 år			-0,10*	-0,09*	-0,09*	-0,09*	-0,09*	-0,07*	-0,06*	-0,06*
21 år			-0,12*	-0,12*	-0,12*	-0,11*	-0,11*	-0,09*	-0,06*	-0,06*
22 år			-0,15*	-0,15*	-0,15*	-0,14*	-0,14*	-0,11*	-0,09*	-0,09*
23-24 år			-0,13*	-0,12*	-0,12*	-0,11*	-0,11*	-0,07*	-0,03	-0,03
25 år eller eldre			-0,11*	-0,10*	-0,10*	-0,08*	-0,09*	0,04*	0,07*	0,07*
Innvandrere (ref: den øvrige befolkningen)				-0,04*	-0,04*	-0,01	0,00	0,02	0,02	-0,03
Norskfødte med innvandrerforeldre				-0,10*	-0,09*	-0,07*	-0,07*	-0,06*	-0,05*	-0,08*
Østfold (ref: Aust-Agder)					-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,05*	-0,05*	-0,05*
Akershus					0,01	0,01	0,00	0,00	-0,01	-0,01
Oslo					0,00	-0,01	-0,02	-0,01	-0,02	-0,02
Hedmark					0,00	0,00	0,00	0,00	-0,02	-0,02
Oppland					0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	0,00
Buskerud					-0,03	-0,03	-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*
Vestfold					-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,03	-0,03	-0,03
Telemark					0,03	0,03	0,02	0,02	0,00	0,00
Vest-Agder					0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
Rogaland					0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Hordaland					0,03	0,03	0,01	-0,01	-0,01	-0,01
Sogn og Fjordane					0,04	0,04	0,03	0,01	0,01	0,01
Møre og Romsdal					0,01	0,01	0,00	-0,02	-0,03	-0,03
Sør-Trøndelag					0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,02	-0,02
Nord-Trøndelag					0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nordland					-0,01	-0,01	-0,02	-0,03*	-0,04*	-0,04*
Troms					-0,03	-0,04*	-0,04*	-0,05*	-0,05*	-0,05*
Finnmark					0,01	0,01	0,00	-0,01	0,00	0,00
Foreldre med uoppgitt utdanning (ref: foreldre med grunnskole)						0,00	0,00	0,01	0,02	0,02
Foreldre med videregående som høyeste utdanning						0,06*	0,06*	0,04*	0,04*	0,04*
Foreldre med universitet- eller høyskoleutdanning						0,10*	0,09*	0,05*	0,05*	0,05*
Bygg- og anleggsteknikk (ref: service og samferdsel)							0,02*	0,02*	0,03*	0,03*
Design og håndverk							-0,03*	-0,03*	-0,01	-0,01
Elektrofag							0,15*	0,09*	0,08*	0,08*
Helse- og oppvekstfag							0,05*	0,06*	0,06*	0,06*
Medier og kommunikasjon							0,03	-0,02	-0,01	-0,01
Naturbruk							-0,03	-0,03	-0,03	-0,03
Restaurant- og matfag							-0,04*	-0,03*	-0,03*	-0,03*
Teknikk og industriell produksjon							0,07*	0,06*	0,06*	0,06*
Manglende grunnskolepoeng (ref: første kvintil)								-0,01	-0,02	-0,02
Andre kvintil grunnskolepoeng								0,11*	0,07*	0,07*
Tredje kvintil grunnskolepoeng								0,18*	0,11*	0,11*
Fjerde kvintil grunnskolepoeng								0,22*	0,12*	0,12*
Femte kvintil grunnskolepoeng								0,25*	0,13*	0,13*
Uoppgitt/manglende videregående poeng (ref: første kvintil)									0,05*	0,05*
Andre kvintil videregående poeng									0,17*	0,17*
Tredje kvintil videregående poeng									0,23*	0,23*
Fjerde kvintil videregående poeng									0,25*	0,25*
Femte kvintil videregående poeng									0,25*	0,25*
Samspillsledd innvandrere og har fått læreplass										0,09*
Samspillsledd norskfødte med innvandrerforeldre og har fått læreplass										0,06
Antall observasjoner	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239	22 239
Justert R2	0,18	0,18	0,19	0,19	0,20	0,20	0,22	0,25	0,29	0,29

Kilde: Statistisk sentralbyrå

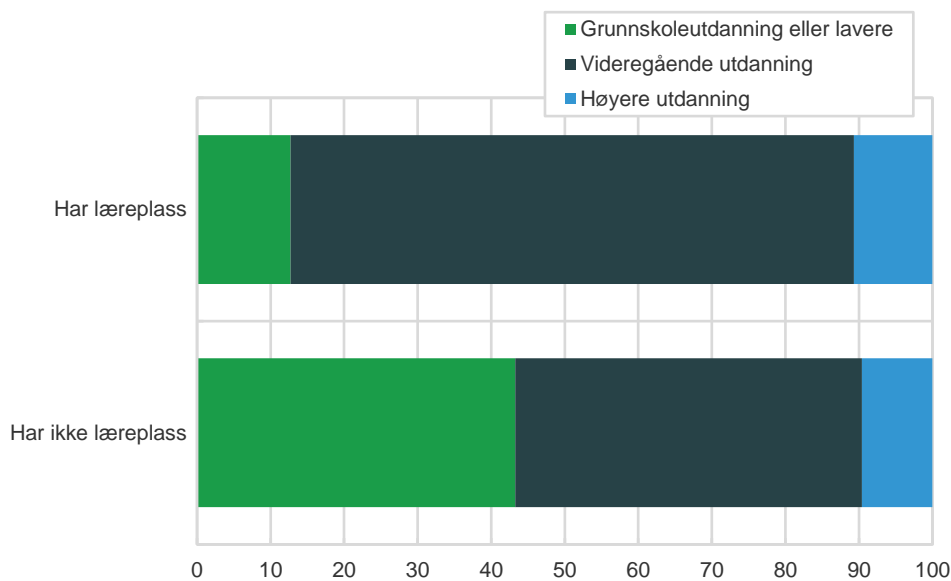
5. Tilknytning til arbeidsmarkedet

Liedutvalet (NOU 2019:25) peker på at risikoen for å havne utenfor arbeidsmarkedet er betydelig større for de som ikke har fullført videregående opplæring. Vi vet at formell kompetanse er viktig for å få innpass på arbeidsmarkedet, og læreplass er en av veiene for å oppnå slik kompetanse. Høst, Skålholt og Nyen (2012) viser dessuten til at over halvparten av lærebedriftene tilbyr lærlingene jobb i bedriften når læretiden er over.

I kapittel 4 så vi at det å få læreplass øker sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring, men hvilken betydning har det å få læreplass for tilknytningen til arbeidsmarkedet¹⁷? I dette kapitlet skal vi se hvor mange av de som ikke får læreplass som står utenfor arbeidsmarkedet flere år etterpå og hva som ellers kjennetegner denne gruppen. I tillegg vil vi undersøke læreplassens betydning for arbeidsmarkedstilknytningen.

Selv om en fjerdedel av søkerne til læreplass ikke fikk plass i 2010, har 47 prosent fullført en utdanning på videregående nivå innen 2019. Ytterligere 10 prosent av dem har fullført en utdanning på høyskole-/universitetsnivå, omtrent like stor andel som de som fikk læreplass. Hele 47 prosent av dem som ikke fikk læreplass har ikke fullført noen utdanning utover grunnskolenivå, mens dette gjelder for bare 13 prosent av dem som fikk læreplass.

Figur 5.1 Høyeste fullførte utdanning i 2019 blant søkere til læreplass i 2010

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av de totalt 24 380 som søkte læreplass i 2010 er 14 prosent hverken i arbeid eller i utdanning 9 år seinere. Blant dem som fikk læreplass er andelen 11 prosent, mens blant dem som ikke fikk læreplass er andelen nesten dobbelt så stor, 21 prosent. Det er en noe høyere andel som er i utdanning av de som ikke har fått læreplass sammenlignet med de som har fått læreplass, 3,1 prosent kontra 2,5 prosent.

¹⁷ Personer som er registrert som lønnstakere eller selvstendig næringsdrivende er her definert som tilknyttet arbeidsmarkedet.

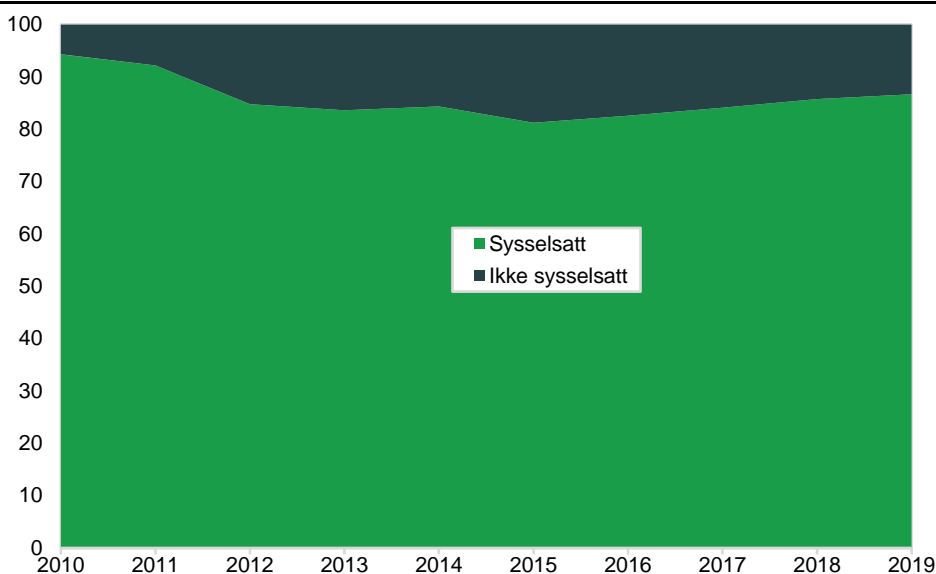
Tabell 5.1 Andel i arbeid eller utdanning per oktober/november 2019 blant søkere til læreplass i 2010

	Antall	I arbeid ¹	I utdanning ²	Hverken i arbeid eller utdanning
Søkere til læreplass	24 380	83,9	2,6	13,5
Har fått læreplass	17 737	86,7	2,5	10,8
Har ikke fått læreplass	6 643	76,2	3,1	20,7

¹ Per 3. uke i november. ² Per 1. oktober.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ser vi på de som fikk læreplass i 2010, har utviklingen i andelen sysselsatte vært nokså stabil de siste 9 årene. Naturlig nok var andelen i arbeid høy det året de fikk læreplass. Siden har den ligget godt over 80 prosent. I 2019 var 87 prosent av dem som fikk læreplass i arbeid.

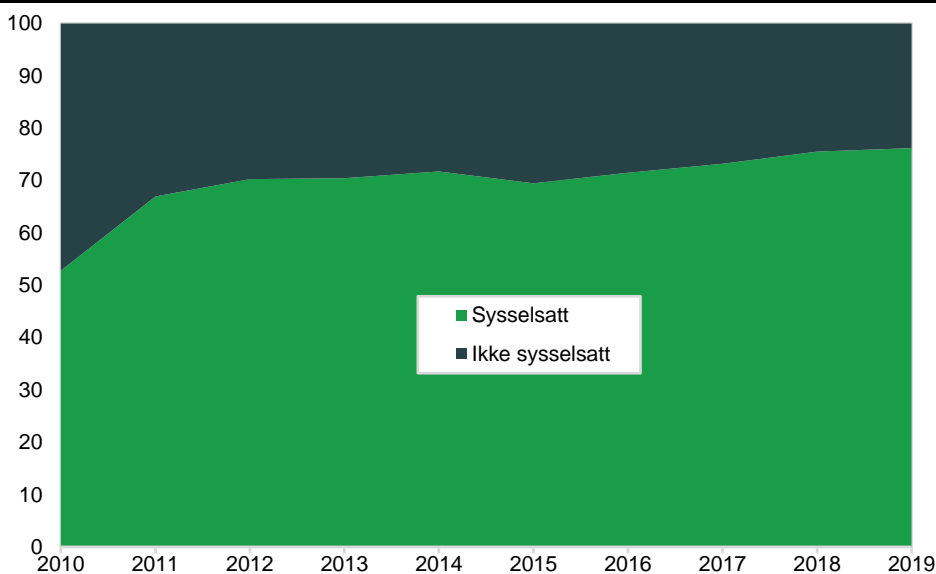
Figur 5.2 Andel sysselsatte blant søkere som fikk læreplass i 2010, etter år

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ser vi på dem som ikke fikk læreplass i 2010 er andelen sysselsatte betydelig lavere, men svakt stigende hele måleperioden. I 2019 var 76 prosent av dem som ikke fikk læreplass i arbeid.

Figur 5.3 Andel sysselsatte blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter år

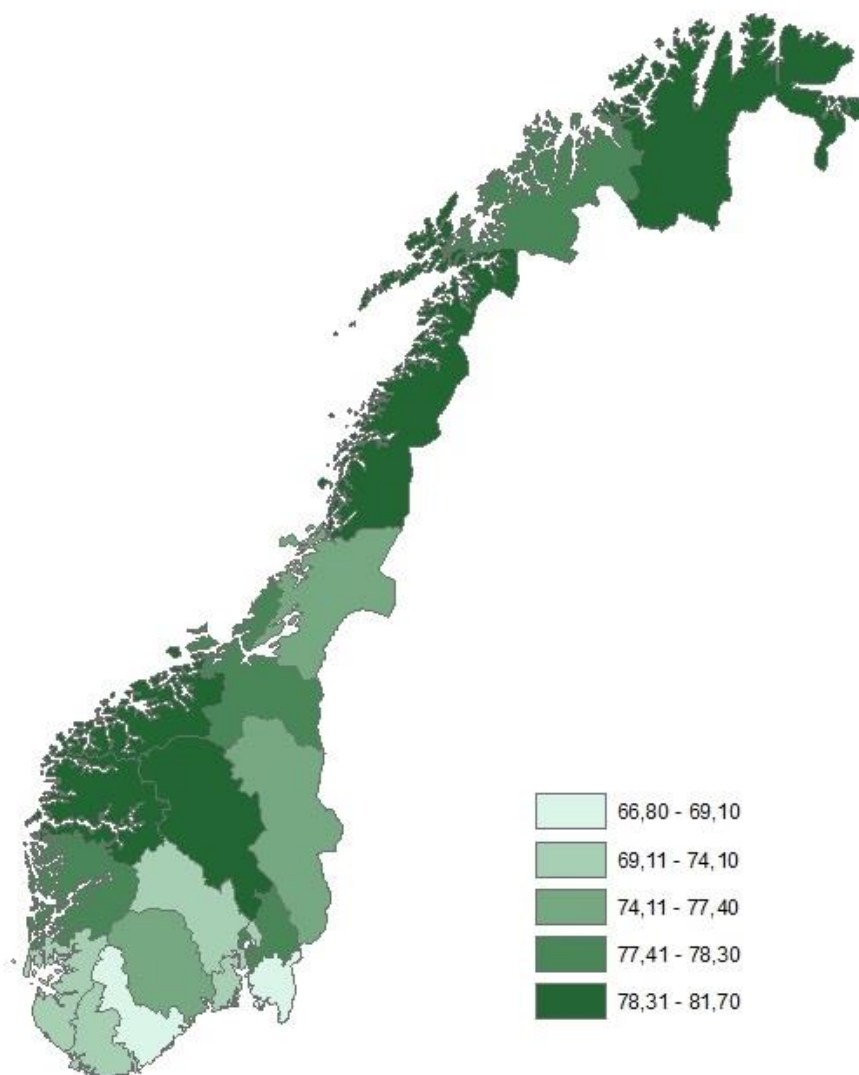

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.1. Store variasjoner mellom fylkene

Det er relativt store variasjoner i andelen sysselsatte mellom fylkene. Det fylket med lavest andel i arbeid i 2019 er Aust-Agder. Dette gjelder både for de som fikk og de som ikke fikk læreplass. Aust-Agder er dessuten det fylket hvor forskjellen er størst mellom de som fikk og de som ikke fikk læreplass, hvor henholdsvis 82 og 67 prosent var i arbeid i 2019. Fem av fylkene har en andel i arbeid over 80 prosent blant dem som ikke har fått læreplass. Dette gjelder Sogn og Fjordane, Oppland, Finnmark, Nordland og Møre og Romsdal. Det er dessuten mindre forskjell mellom de som har fått og de som ikke har fått læreplass i disse fylkene. Sogn og Fjordane er for øvrig også ett av fylkene med høyest gjennomføringsandel.

Figur 5.4 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter bostedsfylke

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Størst forskjell i arbeidsmarkedstilknytning på helse- og oppvekstfag

Gruppen med høyest andel personer i arbeid i 2019 er elever som fikk læreplass innen teknikk- og industriell produksjon og elektrofag i 2010. Over 90 prosent av disse er sysselsatte. De med lavest andel i arbeid er de som ikke fikk læreplass innen design og håndverk, restaurant og matfag og helse- og oppvekstfag i 2010. Under 70 prosent av disse er sysselsatt i 2019.

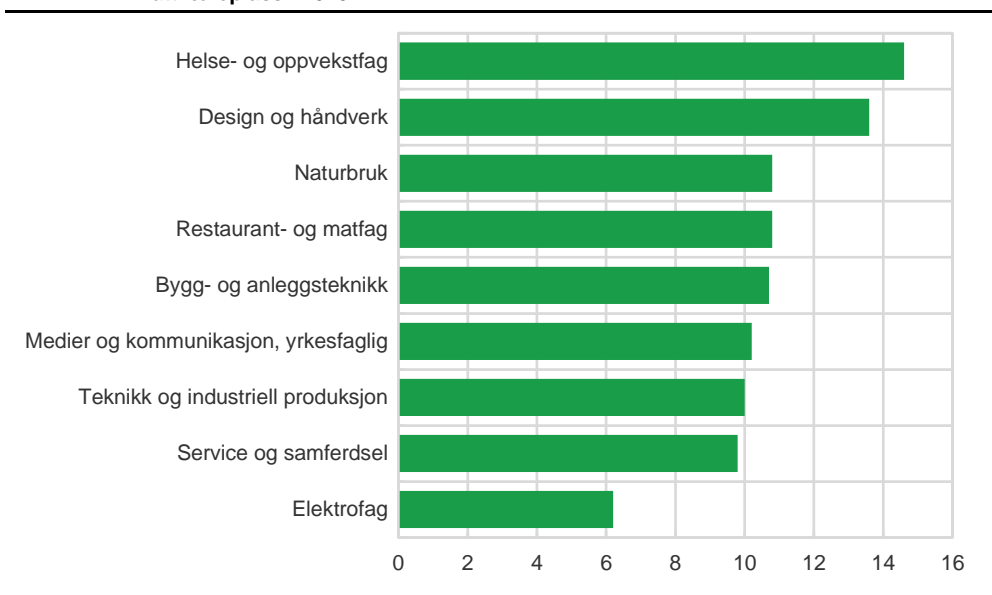
Tabell 5.2 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere i 2010, etter utdanningsprogram

	Antall	Andel sysselsatte		
		Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Alle	24 380	83,7	76,0	86,5
Bygg- og anleggsteknikk	4 886	86,6	78,2	88,9
Design og håndverk	1 680	76,8	66,3	79,9
Elektrofag	3 635	88,2	83,8	90,0
Helse- og oppvekstfag	3 720	80,3	69,7	84,3
Medier og kommunikasjon, yrkesfaglig	173	81,5	75,4	85,6
Naturbruk	636	79,1	71,1	81,9
Restaurant- og matfag	1 691	77,1	69,3	80,1
Service og samferdsel	2 617	78,8	72,3	82,1
Teknikk og industriell produksjon	5 342	87,5	80,4	90,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Når vi ser på differansen i andelen sysselsatte etter om de har fått læreplass eller ikke, ser vi at den er størst blant de som søkte seg til helse- og oppvekstfag. Figur 5.5 viser altså andelsdifferansen mellom de som har fått læreplass og de som ikke har fått læreplass. Av de som søkte seg til helse- og oppvekstfag i 2010 er andelen i arbeid 15 prosentpoeng større for de som fikk læreplass kontra de som ikke fikk læreplass, mens for de som søkte seg til elektrofag er andelen i arbeid kun 6 prosentpoeng større. I kapittel 4 så vi at de som søkte seg til elektrofag også fullfører videregående i større grad sammenlignet med de andre utdanningsprogrammene.

Figur 5.5 Differansen i andelen sysselsatte i 2019 mellom de som har fått og de som ikke har fått læreplass i 2010

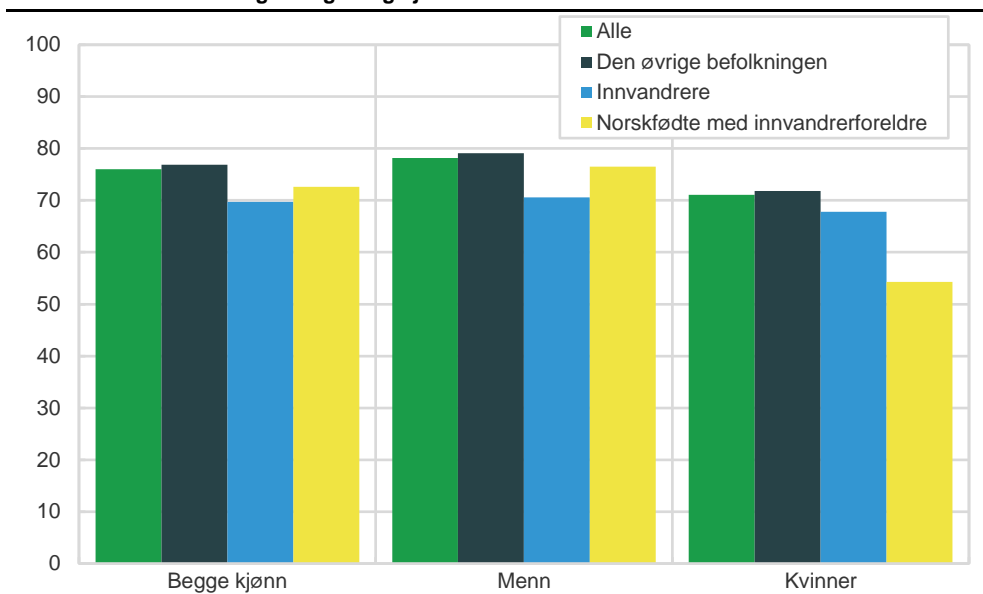

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.3. Kjønnforskjellene er minst blant innvandrere

Når vi ser på andelen i arbeid av de som ikke fikk læreplass, etter kjønn og innvandringskategori er det for det første om lag 7 prosentpoeng flere menn som er sysselsatt enn kvinner. For det andre ser vi at det er en lavere andel innvandrere som er i arbeid sammenlignet med den øvrige befolkningen. Dette speiler samfunnet for øvrig. Vi vet fra tidligere analyser at innvandrere i mindre grad får læreplass (se bl.a. Utdanningsdirektoratet 2019b) og at sysselsettingsgraden er lavere for både innvandrere og kvinner (SSB 2020b, SSB 2020c).

Figur 5.6 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter innvandringskategori og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vi ser videre at forskjellen mellom kvinner og menn som er i jobb er mye lavere blant innvandrere enn blant den øvrige befolkningen¹⁸. Blant den øvrige befolkningen er det over 7 prosentpoeng flere menn som er i arbeid sammenlignet med kvinner, mens blant innvandrere er kjønnsforskjellen på 3 prosentpoeng. Den samme tendensen ser vi om vi sammenligner innvandrermed menn i den øvrige befolkningen kontra innvandrerkvinner og kvinner i den øvrige befolkningen. Det kan med andre ord se ut som det å være innvandrer har større betydning for å ikke være i arbeid hvis du er mann enn hvis du er kvinne.

5.4. Arbeidsmarkedstilknytning synker med alderen

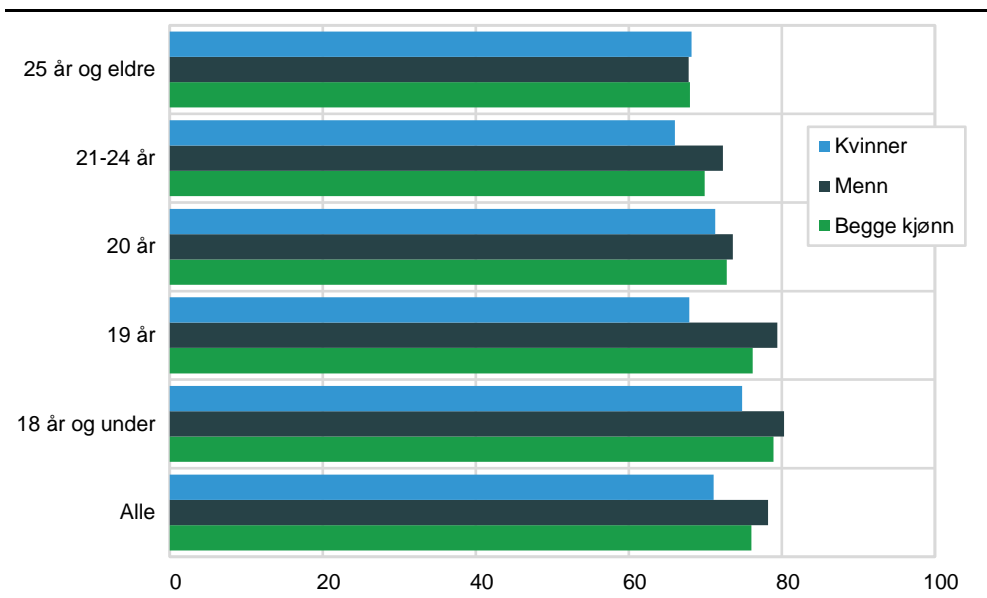
Andelen søkere i arbeid i 2019 er større jo yngre søkerne var på søknadstidspunktet. Dette gjelder både for de som fikk og de som ikke fikk læreplass i 2010. Mens nesten 79 prosent av de som ikke fikk læreplass og som var 18 år eller yngre var sysselsatt i 2019 var det bare rundt 69 prosent av dem som var 25 år eller eldre som var i arbeid. Den samme tendensen ser vi blant dem som fikk læreplass i 2010.

I kapittel 4 så vi at gjennomføringsgraden også synker med alderen. Jo lavere alder på søkerne jo høyere sannsynlighet er det for at de fullfører videregående. Hvorvidt man har fullført en utdanning henger igjen sammen med tilknytningen til arbeidsmarkedet. Vi vet at innvandrere fullfører videregående i mindre grad og har en svakere arbeidsmarkedstilknytning. Samtidig øker innvandrerandelen med alderen på elevene i utvalget vårt, noe som kan være en indirekte forklaring på den lave gjennomføringsandelen og arbeidsmarkedstilknytningen i denne gruppen.

Når vi ser på kjønn og alder i sammenheng ser vi at det er større kjønnsforskjeller i andelen som er i jobb i de yngste aldersgruppene sammenlignet med de eldste. Blant de som var 19 år da de søkte på læreplass er det nesten 8 prosentpoeng flere menn i arbeid i 2019 enn kvinner. Kjønnsforskjellen blant de eldre er mye mindre, men det er også betydelig færre personer i disse gruppene slik at tolkningen bør skje med forsiktighet.

¹⁸ Vi har valgt å ikke omtale forskjellen mellom kvinner og menn blant norskfødte med innvandrerforeldre pga. det lave antallet kvinner i denne gruppen

Figur 5.7 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og alder

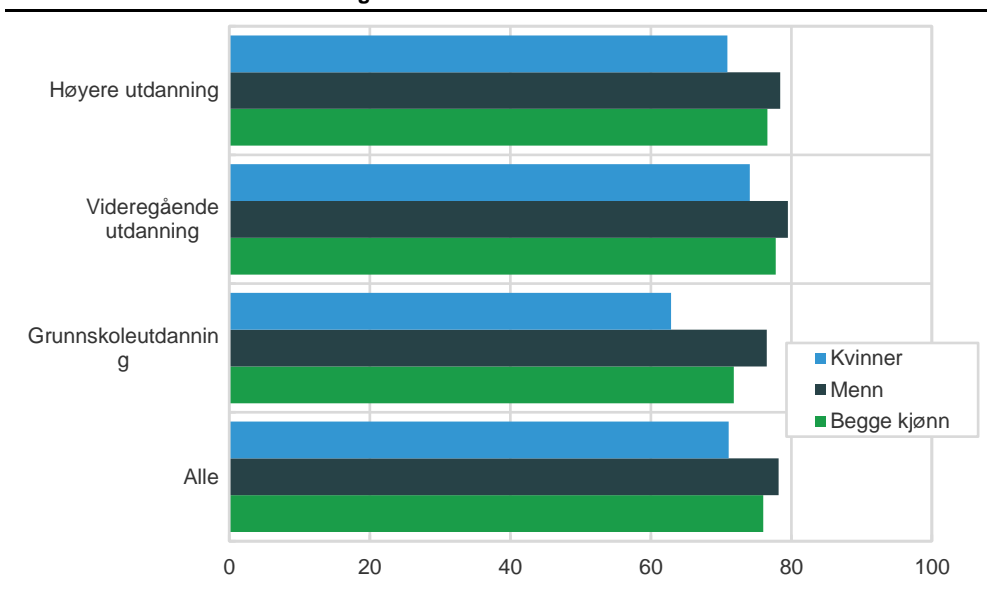

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.5. Lav andel kvinner med lavt utdannede foreldre er i arbeid

Andelen søkere som er sysselsatt er noe høyere for elever med foreldre med videregående utdanning sammenlignet med elever med foreldre med kortere eller lengre utdanning. Det er vel å merke en betydelig større andel av elevene som har foreldre med videregående som høyeste utdanning i vår populasjon (58 prosent). Det er særlig store kjønnsforskjeller i andelen i arbeid blant dem som har foreldre med grunnskole som høyeste utdanningsnivå. Av disse er bare 64 prosent av kvinnene i arbeid, mens 77 prosent av mennene er i arbeid. Vi vet at foreldre med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant gruppen med grunnskoleutdanning (SSB 2020d) og at innvandrerkvinner har svakere arbeidsmarkedstilknytning sammenlignet med menn (SSB 2020b). Dette kan være en mulig forklaring på de store kjønnsforskjellene blant elever med lavt utdannede foreldre.

Figur 5.8 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og foreldrenes utdanningsnivå

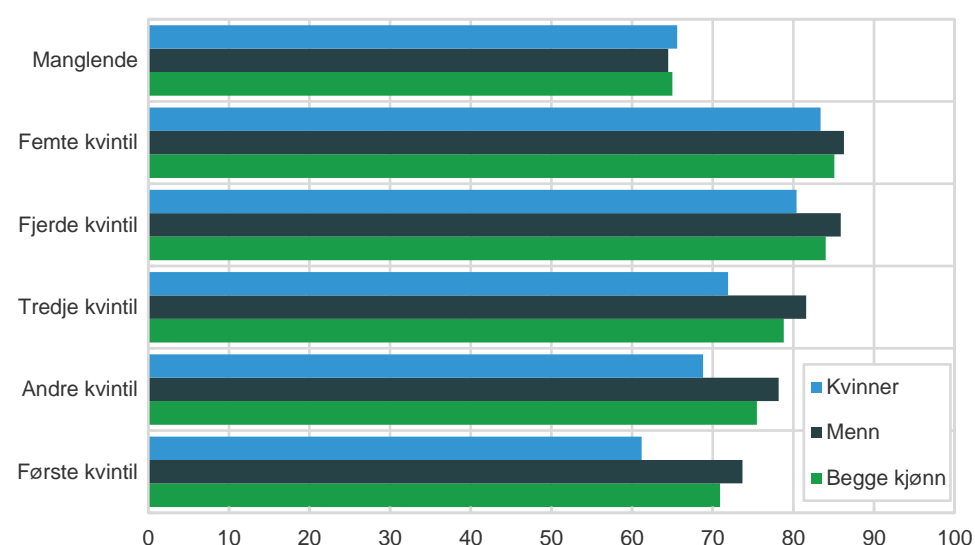
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.6. Kjønnsforskjellene minker i takt med grunnskolepoengene

Andelen søkere som er sysselsatt øker i takt med grunnskolepoengene. Utdanningsdirektoratet (2018) har vist at sannsynligheten for å få læreplass øker med grunnskolepoengene, og vi finner det samme mønsteret i kapittel 3. Vi ser videre en tydelig tendens til at jo høyere grunnskolepoeng elevene har jo større andel er i arbeid, både for søkere som har fått læreplass og for de som ikke har fått læreplass.

Ser vi på gruppen som mangler grunnskolepoeng er det nesten ikke kjønnsforskjeller i andelen som er i arbeid blant dem som ikke fikk læreplass. Kjønnsforskjellene blir derimot større jo lavere grunnskolepoeng eleven har. 61 prosent av kvinnene med de laveste grunnskolepoengene (første kvartil) er i arbeid, sammenlignet med 74 prosent av mennene med lavest grunnskolepoeng. Blant dem som har høyest grunnskolepoeng er kjønnsforskjellen i underkant av 3 prosentpoeng.

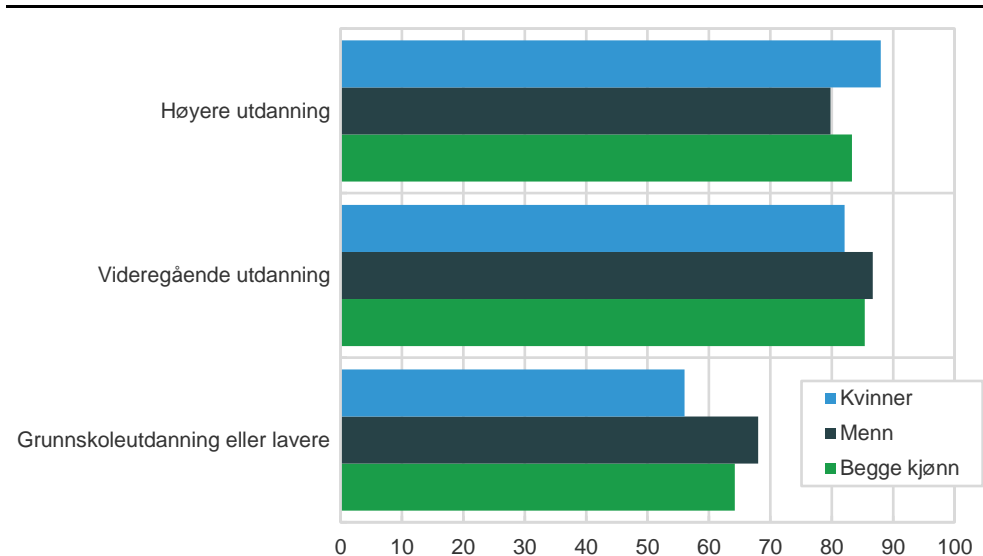
Figur 5.9 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.7. Få lavt utdannede kvinner er i arbeid

Vi har sett at 57 prosent av dem som ikke fikk læreplass likevel har fullført en utdanning på videregående skolenivå eller høyere innen 2019. Figur 5.10 viser at den gruppen som kommer dårligst ut med tanke på sysselsetting er kvinner som ikke fikk læreplass og som ikke har fullført en utdanning utover grunnskolenivå. Bare 56 prosent av disse kvinnene er i arbeid i 2019, mens 68 prosent av mennene med grunnskoleutdanning er i arbeid. Selv om det bare er 10 prosent av de som ikke fikk læreplass som har fullført en utdanning på høyere nivå, er kjønnsforskjellene mtp. sysselsetting i kvinnes favør for denne gruppen. Her er hele 88 prosent av kvinnene i arbeid, mens det samme gjelder for 80 prosent av mennene. Den største gruppen har videregående som høyeste fullførte utdanningsnivå, og selv om mennene i større grad er i arbeid blant disse, er ikke kjønnsforskjellene like store.

Figur 5.10 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og høyeste fullførte utdanning i 2019

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.8. Læreplass har betydning for arbeidsmarkedstilknytning

Vi har allerede sett at det er relativt store variasjoner i arbeidsmarkedstilknytning etter ulike kjennetegn ved elevene. For det første er det en betydelig lavere andel av de som ikke fikk læreplass i 2010 som er i arbeid i 2019 sammenlignet med de som ikke fikk læreplass. For det andre har vi sett at andelen i arbeid er lavere for kvinner og innvandrere og at den synker med alderen til elevene og øker med oppnådd grunnskolepoeng. Det er også relativt store variasjoner mellom utdanningsprogram og fylker.

Tabell 5.3 viser resultatene fra regresjonsanalysen hvor avhengig variabel er tilknytning til arbeidsmarkedet. Som nevnt i kapittel 2.2 er personer som er registrert som lønnstakere eller selvstendig næringsdrivende definert som tilknyttet arbeidsmarkedet. Formålet med analysen er å undersøke hvor stor betydning det å ikke få læreplass har for tilknytningen til arbeidsmarkedet. Vi har derfor kjørt 10 ulike modeller hvor en og en bakgrunnsvariabel tas med som kontroll for bakenforliggende faktorer.

Modell 1-7 viser at det er om lag 10 prosentpoeng større sannsynlighet for å være i arbeid dersom man har fått læreplass. Koeffisienten blir litt svakere i modell 8 hvor vi i tillegg kontrollerer for grunnskolepoeng og enda svakere i modell 9 hvor vi kontrollerer for høyeste fullførte utdanning, men den er statistisk signifikant i alle modellene. Dette tyder på at til tross for kontroll for kjønn, alder, fylke, innvandringskategori, foreldrenes utdanningsnivå og utdanningsprogram er det å få læreplass en viktig predikator for om man er i arbeid eller ikke.

5.9. ...men det å fullføre en utdanning betyr likevel mye mer for arbeidsmarkedstilknytning

Vi har tidligere sett at godt over halvparten av de som ikke fikk læreplass likevel har fullført en utdanning på videregående nivå eller høyere. Når vi kontrollerer for fullført utdanning i modellen ser vi en sterk sammenheng med arbeidsmarkedstilknytning. Formell kompetanse er viktig for å komme inn på arbeidsmarkedet og våre funn bekrefter dette. Samtidig ser vi at effekten av det å få læreplass forblir signifikant, men koeffisienten endrer seg fra 0,09 til 0,04 når høyeste fullførte

utdanning tas med som kontrollvariabel. Dette tyder på at det å fullføre en utdanning på videregående nivå eller høyere er svært viktig for om man er i arbeid, men at det få læreplass likevel har en betydning når vi kontrollerer for et rikere sett med elevkjenntegn. Det kan tenkes at dette har sammenheng med at det å få læreplass i seg selv øker sjansen for å få jobb i den samme bedriften man startet i lære.

Har det å fullføre en utdanning på videregående nivå eller høyere ulik effekt for elever som har fått læreplass og elever som ikke har fått læreplass? Ved å inkludere et samspillsledd for læreplass og fullført utdanning kan vi undersøke dette. I modell 10 ser vi at samspillsleddet ikke er signifikant og at koeffisienten for læreplass har blitt enda lavere (0,02). Vi kan derfor med stor sikkerhet si at det å fullføre en utdanning ikke har ulik betydning for arbeidsmarkedstilknytning for elever som har fått og elever som ikke har fått læreplass.

5.10. Andre faktorer som spiller inn på arbeidsmarkedstilknytning

Videre ser vi at modellene bekrefter noen av mønstrene vi så tidligere i dette kapittelet; det er lavere sannsynlighet for å være tilknyttet arbeidsmarkedet dersom du er kvinne og sannsynligheten minker i takt med alderen. Det å være innvandrere eller norskfødt med innvandrerbakgrunn bidrar også til lavere sannsynlighet for å være i arbeid, men ved kontroll for andre variabler avtar denne sannsynligheten. Når vi inkluderer utdanningsprogram som en kontrollvariabel har ikke det å være norskfødt (sammenlignet med den øvrige befolkningen) noen betydning for arbeidsmarkedstilknytning lenger, og kontrollert for grunnskolepoeng mister det å være innvandrers sin signifikans for arbeidsmarkedstilknytning.

Det å ha foreldre med videregående utdanning øker sannsynligheten for å være i arbeid sammenlignet med det å ha foreldre med grunnskoleutdanning eller lavere. På den andre siden ser vi at det å ha foreldre med høyere utdanning reduserer sannsynligheten for å være i arbeid – alt annet likt. Det er imidlertid svært få elever med høyt utdannede foreldre i vår populasjon. I tillegg er det en litt større andel av disse elevene som er i gang med en utdanning i 2019, noe som kan forklare den negative sammenhengen.

Modell 7 og 8 viser at sammenlignet med elever på helse og oppvekstfag er det større sannsynlighet for elever på bygg og anlegg, elektrofag og teknikk og industriell produksjon å være tilknyttet arbeidsmarkedet 9 år etterpå (alt annet likt). Sannsynligheten er lavere for elever på design og håndverk, restaurant og matfag og service og samferdsel – alt annet likt.

Tabell 5.3 Resultater fra lineær sannsynlighetsmodell. Avhengig variabel: tilknyttet arbeidsmarkedet i 2019¹

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9	Modell 10
Intercept	0,77	0,79	0,96	0,95	0,96	0,94	0,90	0,74	0,72	0,72
Har fått læreplass (ref=har ikke fått læreplass)	0,10*	0,11*	0,11*	0,10*	0,10*	0,10*	0,10*	0,09*	0,04*	0,02*
Kjønn (ref=Menn)										
Kvinner		-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,02*	-0,03*	-0,03*	-0,03*
Alder			-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	0,00	-0,003*	-0,003*
Innvandringskategori (ref=øvrige befolkning)										
innvandrere				-0,07*	-0,06*	-0,05*	-0,04*	-0,01	-0,01	-0,01
norskfødte				-0,06*	-0,05*	-0,04*	-0,04	-0,02	-0,01	-0,01
Fylker (ref=Troms)										
Østfold					-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,04*
Akershus					-0,02	-0,02	-0,01	-0,01	-0,02	-0,02
Oslo					-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,03*	-0,03
Hedmark					0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Oppland					0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Buskerud					-0,03	-0,03	-0,03	-0,02	-0,03	-0,03
Vestfold					-0,03	-0,03	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02
Telemark					-0,01	-0,01	-0,02	0,00	-0,02	-0,02
Aust Agder					-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,06*	-0,07*	-0,07*
Vest Agder					-0,03*	-0,04*	-0,04*	-0,03*	-0,05*	-0,05*
Rogaland					-0,02	-0,02	-0,03	-0,01	-0,03	-0,03*
Hordaland					0,01	0,01	0,00	0,00	-0,01	-0,01
Sogn Fjordane					0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,00
Møre Romsdal					0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01
Sør Trøndelag					0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,00
Nord Trøndelag					0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
Nordland					0,02	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00
Finmark					0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01
Foreldrenes utdanningsnivå (ref=grunnskole)										
Uoppgitt						-0,03	-0,04	-0,05	-0,05	-0,05
Videregående						0,02*	0,02*	0,02*	0,01	0,00
Kort høyere utd						0,00	-0,00	-0,01	-0,02*	-0,03*
Lang høyere utd						-0,04*	-0,04*	-0,04*	-0,05*	-0,06*
Utdannings-program (ref=Helse og oppvekstfag)										
Bygg og anlegg							0,04*	0,03*	0,02*	0,02*
Design og håndverk							-0,03*	-0,05*	-0,05*	-0,04*
Elektrofag							0,05*	0,03*	0,01	0,01
Medier og kommunikasjon							0,04	-0,00	0,00	0,00
Naturbruk							-0,03	-0,04*	-0,02	-0,02
Restaurant og matfag							-0,03*	-0,05*	-0,05**	-0,04*
Service og samferdsel							-0,02	-0,03*	-0,03**	-0,02*
Teknikk og industriell produksjon							0,05*	0,04*	0,03**	0,03*
Grunnskolepoeng (ref=kvintil 1)										
Manglende grunnskolepoeng								-0,01	-0,01	-0,01
Gpoeng kvintil 2								0,05*	0,02*	0,02*
Gpoeng kvintil 3								0,06*	0,02*	0,02*
Gpoeng kvintil 4								0,10*	0,04*	0,04*
Gpoeng kvintil 5								0,09*	0,04*	0,04*
Høyeste fullførte utdanning (ref=grunnskole)										
Høyere utdanning (kort/lang)									0,18*	0,17*
Videregående									0,21*	0,20*
Samspill fullført utdanning*har fått læreplass										0,02
Antall observasjon	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380
R2	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,09	0,09

¹Personer som er registrert som lønntakere eller selvstendig næringsdrivende er her definert som tilknyttet arbeidsmarkedet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Referanser

- Høst, H., A. Skålholt, T. Nyen (2012). Om potensialet for å få bedriftene til å ta inn flere lærlinger. En kartlegging av norske bedrifters vurdering av lærlingordningen. NIFU - arbeidsnotat 10/2012
- Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2016). Ny samfunnskontrakt for flere læreplasser. Pressemelding, nr. 16-16. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-samfunnskontrakt/id2479670/>
- Kunnskapsdepartementet (2017). Yrkesfagløftet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/solberg/Regjeringens-satsingsomrader/Regjeringens-satsingsomrader/kunnskap-gir-muligheter-for-alle1/Yrkesfagloftet/id753135/>
- Kunnskapsdepartementet (2018). Yrkesfagelever får tidligere spesialisering. Pressemelding, nr. 66-18. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/yrkesfagelever-far-tidligere-spesialisering/id2592683/>
- Markussen, E. og Sandberg, N. (2005). Stayere, sluttere og returnerte: om 9756 ungdommer på Østlandet og deres karriere i videregående opplæring frem til midten av det tredje skoleåret. Oslo, NIFU STEP.
- Markussen, E., Wigum Frøseth, M., Lødding, B. og Sandberg, N. (2008). Bortvalg og kompetanse: gjennomføring, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen på Østlandet våren 2002: hovedfunn, konklusjoner og implikasjoner fem år etter. Oslo, NIFU STEP.
- Markussen, E & Seland, I. (2012). Å redusere bortvalg – bare skolens ansvar? En undersøkelse av bortvalg ved de videregående skolene i Akershus fylkeskommune skoleåret 2010-2011. NIFU-rapport 2012:6.
- NOU 2018:15 (2018). Kvalifisert, forberedt og motivert — Et kunnskapsgrunnlag om struktur og innhold i videregående opplæring. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- NOU 2019:2 (2019). Fremtidige kompetansebehov II — utfordringer for kompetansepolitikken. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- NOU 2019:3 (2019). Nye sjanser – bedre læring — Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- NOU 2019:25 (2019). Med rett til å mestre — Struktur og innhold i videregående opplæring. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Opplæringslova (1998). Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>
- Perlic, B., Foss, E. S. og Moafi, H. (2020). Grunnskoleresultatets betydning for gjennomføring av videregående opplæring. Statistisk sentralbyrå
- Statistisk sentralbyrå (2017). Menn dominerer de fleste yrkesfag. Hentet fra: <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/menn-dominerer-de-fleste-yrkesfag>
- Statistisk sentralbyrå (2020a). Gjennomføring i videregående opplæring. Hentet fra <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/vgogjen/>
- Statistisk sentralbyrå (2020b). 11607: Kommunefordeling blant sysselsatte innvandrere etter kjønn, alder, todelt landgruppe. 4. kvartal (K) 2001 - 2019 [Datasett]. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/11607>

- Statistisk sentralbyrå (2020c). 06445: Andel sysselsatte i befolkningen, etter bosted, kjønn og alder. 4. kvartal (K) 2005 - 2019 [Datasett]. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/06445/>
- Statistisk sentralbyrå (2020d). 09599: Utdanningsnivå, etter innvandringskategori, alder og kjønn 1980 - 2019 [Datasett]. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/09599/>
- Utdanningsdirektoratet (2016). Praksiskandidatordningen. Hentet fra: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Fag--og-yrkesopplaring/Praksiskandidatordningen/>
- Utdanningsdirektoratet (2018). Hvordan påvirker karakterer og fravær muligheten til å få læreplass? Hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-fag-og-yrkesopplaring/hvordan-pavirker-karakterer-og-fravar-muligheten-til-a-fa-lareplass/>
- Utdanningsdirektoratet (2019a). Hvorfor får ikke alle søkere læreplass? En kunnskapsoversikt. Hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finnforskning/rapporter/hvorfor-far-ikke-alle-sokere-lareplass/>
- Utdanningsdirektoratet (2019b). Hvilken betydning har innvandrerbakgrunn for sjansene for å få læreplass? Hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-fag-og-yrkesopplaring/hvilken-betydning-har-innvandrerbakgrunn-for-sjansene-for-a-fa-lareplass/>

Vedlegg A: Vedleggstabeller til kapittel 3

Tabell A1 Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Andel som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Begge kjønn						
Befolkningen	24 380	6 643	17 737	100	100	100
Den øvrige befolkningen	22 399	5 778	16 621	91,9	87,0	93,7
Innvandrere	1 566	664	902	6,4	10,0	5,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	415	201	214	1,7	3,0	1,2
Menn						
Befolkningen	16 699	4 613	12 086	68,5	69,4	68,1
Den øvrige befolkningen	15 493	3 994	11 499	63,5	60,1	64,8
Innvandrere	907	453	454	3,7	6,8	2,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	299	166	133	1,2	2,5	0,7
Kvinner						
Befolkningen	7 681	2 030	5 651	31,5	30,6	31,9
Den øvrige befolkningen	6 906	1 784	5 122	28,3	26,9	28,9
Innvandrere	659	211	448	2,7	3,2	2,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	116	35	81	0,5	0,5	0,5

Tabell A2 Søkere til læreplass 2010, etter alder

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Andel som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Alle	24 380	6 643	17 737	100	100	100
18 år og under	11 777	3 174	8 603	48,3	47,8	48,5
19 år	5 360	1 763	3 597	22,0	26,5	20,3
20 år	2 395	757	1 638	9,8	11,4	9,2
21 år	1 281	319	962	5,3	4,8	5,4
22 år	790	160	630	3,2	2,4	3,6
23-24 år år	857	151	706	3,5	2,3	4,0
25 år og eldre	1 920	319	1 601	7,9	4,8	9,0

Tabell A3 Søkere til læreplass 2010, etter utdanningsprogram etter bostedsfylke

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Andel som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Alle	24 380	6 643	17 737	100	100	100
Bygg- og anleggsteknikk	4 886	1 061	3 825	20,0	16,0	21,6
Design og håndverk	1 680	389	1 291	6,9	5,9	7,3
Elektrofag	3 635	1 051	2 584	14,9	15,8	14,6
Helse- og oppvekstfag	3 720	1 008	2 712	15,3	15,2	15,3
Medier og kommunikasjon	173	69	104	0,7	1,0	0,6
Naturbruk	636	166	470	2,6	2,5	2,6
Restaurant- og matfag	1 691	466	1 225	6,9	7,0	6,9
Service og samferdsel	2 617	862	1 755	10,7	13,0	9,9
Teknikk og industriell produksjon	5 342	1 571	3 771	21,9	23,6	21,3

Tabell A4 Søkere til læreplass 2010, etter bostedsfylke

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Andel som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Landet	24 380	6 643	17 737	100	100	100
Østfold	1 381	485	896	5,7	7,3	5,1
Akershus	1 790	495	1 295	7,3	7,5	7,3
Oslo	1 185	401	784	4,9	6	4,4
Hedmark	911	277	634	3,7	4,2	3,6
Oppland	954	245	709	3,9	3,7	4
Buskerud	1 205	422	783	4,9	6,4	4,4
Vestfold	1 122	320	802	4,6	4,8	4,5
Telemark	935	225	710	3,8	3,4	4
Aust-Agder	704	205	499	2,9	3,1	2,8
Vest-Agder	1 121	320	801	4,6	4,8	4,5
Rogaland	2 576	470	2 106	10,6	7,1	11,9
Hordaland	2 588	599	1 989	10,6	9	11,2
Sogn og Fjordane	735	153	582	3	2,3	3,3
Møre og Romsdal	1 503	364	1 139	6,2	5,5	6,4
Sør-Trøndelag	1 638	488	1 150	6,7	7,3	6,5
Nord-Trøndelag	961	297	664	3,9	4,5	3,7
Nordland	1 647	451	1 196	6,8	6,8	6,7
Troms	957	288	669	3,9	4,3	3,8
Finmark	467	138	329	1,9	2,1	1,9

Tabell A5 Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og foreldres høyeste utdanningsnivå

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Andel som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	6 643	17 737	100	100	100
Uoppgitt/ingen utdanning	719	251	468	2,9	3,8	2,6
Grunnskoleutdanning	3 608	1 278	2 330	14,8	19,2	13,1
Videregående utdanning	14 172	3 634	10 538	58,1	54,7	59,4
Høyere utdanning	5 881	1 480	4 401	24,1	22,3	24,8
Menn						
Alle	16 699	4 613	12 086	68,5	69,4	68,1
Uoppgitt/ingen utdanning	324	140	184	1,3	2,1	1,0
Grunnskoleutdanning	2 189	833	1 356	9,0	12,5	7,6
Videregående utdanning	9 749	2 511	7 238	40,0	37,8	40,8
Høyere utdanning	4 437	1 129	3 308	18,2	17,0	18,7
Kvinner						
Alle	7 681	2 030	5 651	31,5	30,6	31,9
Uoppgitt/ingen utdanning	395	111	284	1,6	1,7	1,6
Grunnskoleutdanning	1 419	445	974	5,8	6,7	5,5
Videregående utdanning	4 423	1 123	3 300	18,1	16,9	18,6
Høyere utdanning	1 444	351	1 093	5,9	5,3	6,2

Tabell A6 Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og grunnskolepoeng

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Begge kjønn						
Grunnskolepoeng	24 380	6 643	17 737	100,0	100,0	100,0
Første kvintil	4 209	1 816	2 393	17,3	27,3	13,5
Andre kvintil	4 488	1 451	3 037	18,4	21,8	17,1
Tredje kvintil	4 276	1 149	3 127	17,5	17,3	17,6
Fjerde kvintil	4 251	937	3 314	17,4	14,1	18,7
Femte kvintil	4 808	747	4 061	19,7	11,2	22,9
Manglende	2 348	543	1 805	9,6	8,2	10,2
Menn						
Grunnskolepoeng	16 699	4 613	12 086	68,5	69,4	68,1
Første kvintil	3 281	1 406	1 875	13,5	21,2	10,6
Andre kvintil	3 216	1 037	2 179	13,2	15,6	12,3
Tredje kvintil	3 007	815	2 192	12,3	12,3	12,4
Fjerde kvintil	2 879	616	2 263	11,8	9,3	12,8
Femte kvintil	3 020	446	2 574	12,4	6,7	14,5
Manglende	1 296	293	1 003	5,3	4,4	5,7
Kvinner						
Grunnskolepoeng	7 681	2 030	5 651	31,5	30,6	31,9
Første kvintil	928	410	518	3,8	6,2	2,9
Andre kvintil	1 272	414	858	5,2	6,2	4,8
Tredje kvintil	1 269	334	935	5,2	5,0	5,3
Fjerde kvintil	1 372	321	1 051	5,6	4,8	5,9
Femte kvintil	1 788	301	1 487	7,3	4,5	8,4
Manglende	1 052	250	802	4,3	3,8	4,5

Tabell A7 Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og videregåendeopeng i Vg2

	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass	Antall som søkte læreplass	Ikke fått læreplass	Har fått læreplass
Begge kjønn						
Videregåendeopeng	24 380	6 643	17 737	100,0	100,0	100,0
Første kvintil	4 243	2 276	1 967	17,4	34,3	11,1
Andre kvintil	3 997	1 362	2 635	16,4	20,5	14,9
Tredje kvintil	4 278	1 093	3 185	17,5	16,5	18,0
Fjerde kvintil	4 469	839	3 630	18,3	12,6	20,5
Femte kvintil	4 252	578	3 674	17,4	8,7	20,7
Uoppgitt/manglende	3 141	495	2 646	12,9	7,5	14,9
Menn						
Videregåendeopeng	16 699	4 613	12 086	68,5	69,4	68,1
Første kvintil	2 918	1 583	1 335	12,0	23,8	7,5
Andre kvintil	2 861	997	1 864	11,7	15,0	10,5
Tredje kvintil	3 044	807	2 237	12,5	12,1	12,6
Fjerde kvintil	3 130	590	2 540	12,8	8,9	14,3
Femte kvintil	2 755	344	2 411	11,3	5,2	13,6
Uoppgitt/manglende	1 991	292	1 699	8,2	4,4	9,6
Kvinner						
Videregåendeopeng	7 681	2 030	5 651	31,5	30,6	31,9
Første kvintil	1 325	693	632	5,4	10,4	3,6
Andre kvintil	1 136	365	771	4,7	5,5	4,3
Tredje kvintil	1 234	286	948	5,1	4,3	5,3
Fjerde kvintil	1 339	249	1 090	5,5	3,7	6,1
Femte kvintil	1 497	234	1 263	6,1	3,5	7,1
Uoppgitt/manglende	1 150	203	947	4,7	3,1	5,3

Tabell A8 Søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng og videregåendepoeng i Vg2

	Videregående-poeng	Første kvintil	Andre kvintil	Tredje kvintil	Fjerde kvintil	Femte kvintil	Uoppgitt/ manglende
	Antall						
Totalt							
Grunnskole-poeng	24 380	4 243	3 997	4 278	4 469	4 252	3 141
Første kvintil	4 209	1 776	945	545	244	60	639
Andre kvintil	4 488	1 142	1 221	1 015	607	177	326
Tredje kvintil	4 276	611	896	1 144	970	400	255
Fjerde kvintil	4 251	283	541	927	1 342	904	254
Femte kvintil	4 808	118	221	529	1 165	2 505	270
Manglende	2 348	313	173	118	141	206	1 397
Ikke fått læreplass							
Grunnskole-poeng	6 643	2 276	1 362	1 093	839	578	495
Første kvintil	1 816	1043	357	166	71	9	170
Andre kvintil	1 451	604	398	252	115	31	51
Tredje kvintil	1 149	285	317	284	176	60	27
Fjerde kvintil	937	126	166	249	240	122	34
Femte kvintil	747	47	63	102	195	314	26
Manglende	543	171	61	40	42	42	187
Har fått læreplass							
Grunnskole-poeng	17 737	1 967	2 635	3 185	3 630	3 674	2 646
Første kvintil	2 393	733	588	379	173	51	469
Andre kvintil	3 037	538	823	763	492	146	275
Tredje kvintil	3 127	326	579	860	794	340	228
Fjerde kvintil	3 314	157	375	678	1 102	782	220
Femte kvintil	4 061	71	158	427	970	2 191	244
Manglende	1 805	142	112	78	99	164	1 210
	Prosent						
Totalt							
Grunnskole-poeng	100,0	17,4	16,4	17,5	18,3	17,4	12,9
Første kvintil	100,0	42,2	22,5	12,9	5,8	1,4	15,2
Andre kvintil	100,0	25,4	27,2	22,6	13,5	3,9	7,3
Tredje kvintil	100,0	14,3	21,0	26,8	22,7	9,4	6,0
Fjerde kvintil	100,0	6,7	12,7	21,8	31,6	21,3	6,0
Femte kvintil	100,0	2,5	4,6	11,0	24,2	52,1	5,6
Manglende	100,0	13,3	7,4	5,0	6,0	8,8	59,5
Ikke fått læreplass							
Grunnskole-poeng	100,0	34,3	20,5	16,5	12,6	8,7	7,5
Første kvintil	100,0	57,4	19,7	9,1	3,9	0,5	9,4
Andre kvintil	100,0	41,6	27,4	17,4	7,9	2,1	3,5
Tredje kvintil	100,0	24,8	27,6	24,7	15,3	5,2	2,3
Fjerde kvintil	100,0	13,4	17,7	26,6	25,6	13,0	3,6
Femte kvintil	100,0	6,3	8,4	13,7	26,1	42,0	3,5
Manglende	100,0	31,5	11,2	7,4	7,7	7,7	34,4
Har fått læreplass							
Grunnskole-poeng	100,0	11,1	14,9	18,0	20,5	20,7	14,9
Første kvintil	100,0	30,6	24,6	15,8	7,2	2,1	19,6
Andre kvintil	100,0	17,7	27,1	25,1	16,2	4,8	9,1
Tredje kvintil	100,0	10,4	18,5	27,5	25,4	10,9	7,3
Fjerde kvintil	100,0	4,7	11,3	20,5	33,3	23,6	6,6
Femte kvintil	100,0	1,7	3,9	10,5	23,9	54,0	6,0
Manglende	100,0	7,9	6,2	4,3	5,5	9,1	67,0

Vedlegg B: Vedleggstabeller til kapittel 4

Tabell B9 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter første kompetanse

	Før 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Alle	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380	24 380
Ikke bestått videregående opplæring	22 239	20 850	13 225	8 553	7 175	6 549	6 183	5 896	5 712	5 513
Fullført og bestått med studiekompetanse	1 412	1 920	2 294	2 485	2 603	2 659	2 706	2 743	2 764	2 784
Fullført og bestått med yrkeskompetanse	729	1 610	8 861	13 342	14 602	15 172	15 491	15 741	15 904	16 083
Ikke fått læreplass	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643	6 643
Ikke bestått videregående opplæring	6 408	5 965	5 487	4 590	4 009	3 699	3 498	3 329	3 216	3 094
Fullført og bestått med studiekompetanse	187	550	706	819	891	924	951	970	985	1 000
Fullført og bestått med yrkeskompetanse	48	128	450	1 234	1 743	2 020	2 194	2 344	2 442	2 549
Har fått læreplass	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737	17 737
Ikke bestått videregående opplæring	15 831	14 885	7 738	3 963	3 166	2 850	2 685	2 567	2 496	2 419
Fullført og bestått med studiekompetanse	1 225	1 370	1 588	1 666	1 712	1 735	1 755	1 773	1 779	1 784
Fullført og bestått med yrkeskompetanse	681	1 482	8 411	12 108	12 859	13 152	13 297	13 397	13 462	13 534

Tabell B10 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter bostedsfylke

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Landet	24 380	17 737	6 643	77,4	86,4	53,4
Østfold	1 382	896	486	67,0	81,5	40,3
Akershus	1 790	1 295	495	78,2	86,2	57,2
Oslo	1 185	784	401	73,4	85,5	49,9
Hedmark	911	634	277	76,8	89,1	48,7
Oppland	954	709	245	78,1	85,9	55,5
Buskerud	1 205	783	422	70,1	80,6	50,7
Vestfold	1 122	802	320	69,7	79,1	46,3
Telemark	935	710	225	81,0	89,3	54,7
Aust-Agder	704	499	205	76,1	85,6	53,2
Vest-Agder	1 121	801	320	79,1	88,5	55,6
Rogaland	2 576	2 106	470	82,6	88,2	57,4
Hordaland	2 588	1 989	599	82,5	89,4	59,4
Sogn og Fjordane	735	582	153	83,5	90,2	58,2
Møre og Romsdal	1 503	1 139	364	79,4	88,2	51,9
Sør-Trøndelag	1 638	1 150	488	77,2	86,2	55,9
Nord-Trøndelag	961	664	297	77,4	87,0	55,9
Nordland	1 646	1 196	450	77,9	86,5	54,9
Troms	957	669	288	73,0	80,7	55,2
Finmark	467	329	138	77,3	86,0	56,5

Tabell B11 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og utdanningsprogram

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Alle utdanningsprogram	24 380	17 737	6 643	77,4	86,4	53,4
Bygg- og anleggsteknikk	4 886	3 825	1 061	77,6	85,4	49,2
Elektrofag	3 635	2 584	1 051	88	95,2	70,4
Design og håndverk	1 680	1 291	389	73,3	79,4	53
Restaurant- og matfag	1 691	1 225	466	68,2	78,7	40,6
Helse- og oppvekstfag	3 719	2 712	1 007	76,3	85,8	50,9
Teknikk og industriell produksjon	5 343	3 771	1 572	79,6	90,4	53,8
Medier og kommunikasjon	173	104	69	77,5	90,4	58
Naturbruk	636	470	166	70	77,7	48,2
Service og samferdsel	2 617	1 755	862	69,6	80,2	48
Menn						
Alle utdanningsprogram	16 699	12 086	4 613	78	87,1	54,1
Bygg- og anleggsteknikk	4 754	3 728	1 026	77,7	85,5	49,2
Elektrofag	3 472	2 457	1 015	88,2	95,4	70,8
Design og håndverk	135	78	57	54,8	62,8	43,9
Restaurant- og matfag	808	587	221	67,2	77	41,2
Helse- og oppvekstfag	482	367	115	72,4	81,7	42,6
Teknikk og industriell produksjon	4 863	3 419	1 444	79,1	90,2	52,8
Medier og kommunikasjon	68	41	27	75	87,8	55,6
Naturbruk	399	293	106	68,7	77,1	45,3
Service og samferdsel	1 718	1 116	602	65,5	75,9	46,3
Kvinner						
Alle utdanningsprogram	7 681	5 651	2 030	76,1	84,8	52
Bygg- og anleggsteknikk	132	97	35	72,7	81,4	48,6
Elektrofag	163	127	36	84,7	92,1	58,3
Design og håndverk	1 545	1 213	332	74,9	80,5	54,5
Restaurant- og matfag	883	638	245	69,1	80,3	40
Helse- og oppvekstfag	3 237	2 345	892	76,9	86,4	52
Teknikk og industriell produksjon	480	352	128	84,8	92,3	64,1
Medier og kommunikasjon	105	63	42	79	92,1	59,5
Naturbruk	237	177	60	72,2	78,5	53,3
Service og samferdsel	899	639	260	77,3	87,6	51,9

Tabell B12 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Befolkningen	24 380	17 737	6 643	77,4	86,4	53,4
Innvandrere	1 566	902	664	64,2	80,6	41,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	415	214	201	61,7	80,4	41,8
Den øvrige befolkningen	22 399	16 621	5 778	78,6	86,8	55,2
Menn						
Befolkningen	16 699	12 086	4 613	78	87,1	54,1
Innvandrere	907	454	453	59,3	78,9	39,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	299	133	166	56,5	75,9	41
Den øvrige befolkningen	15 493	11 499	3 994	79,5	87,5	56,2
Kvinner						
Befolkningen	7 681	5 651	2 030	76,1	84,8	52
Innvandrere	659	448	211	70,9	82,4	46,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	116	81	35	75	87,7	45,7
Den øvrige befolkningen	6 906	5 122	1 784	76,6	85	52,7

Tabell B13 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	17 737	6 643	77,4	86,4	53,4
18 år og under	11 776	8 603	3 173	80,5	88,6	58,4
19 år	5 361	3 597	1764	74,6	85,2	52,9
20 år	2 395	1 638	757	70,3	82,8	43,2
21 år	1 281	962	319	72,2	83	39,8
22 år	790	630	160	75,6	84,1	41,9
23-24 år	857	706	151	77,6	85,4	41,1
25 år og eldre	1 920	1 601	319	79,4	84	56,4
Menn						
Alle	16 699	12 086	4 613	78	87,1	54,1
18 år og under	8 652	6 315	2 337	81,3	89,4	59,3
19 år	3 768	2 491	1 277	75,2	85,7	54,6
20 år	1 543	1 047	496	69,1	82,6	40,5
21 år	804	600	204	73,1	84,5	39,7
22 år	483	387	96	74,5	82,9	40,6
23-24 år	488	397	91	77,3	85,4	41,8
25 år og eldre	961	849	112	79,6	83,9	47,3
Kvinner						
Alle	7 681	5 651	2 030	76,1	84,8	52
18 år og under	3 124	2 288	836	78,2	86,4	55,9
19 år	1 593	1 106	487	73,1	83,9	48,7
20 år	852	591	261	72,4	83,1	48,3
21 år	477	362	115	70,6	80,4	40
22 år	307	243	64	77,2	86	43,8
23-24 år	369	309	60	78	85,4	40
25 år og eldre	959	752	207	79,2	84,2	61,4

Tabell B14 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter foreldres utdanningsnivå

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	17 737	6 643	78,7	87,1	56,3
Uoppgitt/ingen utdanning	719	468	251	68,3	80,6	45,4
Grunnskoleutdanning	3 608	2 330	1 278	66,8	80,5	41,9
Videregående utdanning	14 172	10 538	3 634	79,9	87,6	57,6
Høyere utdanning	5 881	4 401	1 480	84,3	90,1	67,3
Menn						
Alle	16 699	12 086	4 613	79,3	87,8	56,9
Uoppgitt/ingen utdanning	324	184	140	60,2	77,7	37,1
Grunnskoleutdanning	2 189	1 356	833	65,7	79,8	42,9
Videregående utdanning	9 749	7 238	2 511	80,3	88,1	57,9
Høyere utdanning	4 437	3 308	1 129	85,1	91,1	67,7
Kvinner						
Alle	7 681	5 651	2 030	77,4	85,5	54,8
Uoppgitt/ingen utdanning	395	284	111	74,9	82,4	55,9
Grunnskoleutdanning	1 419	974	445	68,5	81,4	40,2
Videregående utdanning	4 423	3 300	1 123	79	86,5	56,9
Høyere utdanning	1 444	1 093	351	81,9	86,9	66,1

Tabell B15 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Grunnskolepoeng	24 380	17 737	6 643	78,7	87,1	56,3
Manglende	2 348	1 805	543	69,0	77,1	42,0
Første kvintil	4 209	2 393	1 816	55,4	68,4	38,2
Andre kvintil	4 488	3 037	1 451	73,5	83,7	52,0
Tredje kvintil	4 276	3 127	1 149	83,2	90,5	63,4
Fjerde kvintil	4 251	3 314	937	89,6	93,9	74,3
Femte kvintil	4 808	4 061	747	95,0	96,7	85,5
Menn						
Grunnskolepoeng	16 699	12 086	4 613	79,3	87,8	56,9
Manglende	1 296	1 003	293	65,8	75,5	32,8
Første kvintil	3 281	1 875	1 406	57,0	69,8	40,0
Andre kvintil	3 216	2 179	1 037	75,7	85,5	55,4
Tredje kvintil	3 007	2 192	815	84,9	91,8	66,4
Fjerde kvintil	2 879	2 263	616	91,4	95,4	76,3
Femte kvintil	3 020	2 574	446	96,0	97,7	86,1
Kvinner						
Grunnskolepoeng	7 681	5 651	2 030	77,4	85,5	54,8
Manglende	1 052	802	250	72,9	79,2	52,8
Første kvintil	928	518	410	49,7	63,7	32,0
Andre kvintil	1 272	858	414	67,7	79,3	43,7
Tredje kvintil	1 269	935	334	79,1	87,4	56,0
Fjerde kvintil	1 372	1 051	321	85,9	90,7	70,4
Femte kvintil	1 788	1 487	301	93,4	95,2	84,7

Tabell B16 Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter videregående poeng i Vg2

	Fullført og bestått			Andel fullført og bestått		
	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass	Alle	Har fått læreplass	Ikke fått læreplass
Begge kjønn						
Videregående poeng	24 380	17 737	6 643	78,7	87,1	56,3
Uoppgitt/manglende	3 141	2 646	495	67,9	73,2	39,8
Første kvintil	4 243	1 967	2 276	48,8	65,0	34,8
Andre kvintil	3 997	2 635	1 362	76,3	85,2	59,1
Tredje kvintil	4 278	3 185	1 093	87,1	92,0	72,6
Fjerde kvintil	4 469	3 630	839	92,3	95,7	77,5
Femte kvintil	4 252	3 674	578	96,0	97,5	86,7
Menn						
Videregående poeng	16 699	12 086	4 613	79,3	87,8	56,9
Uoppgitt/manglende	1 991	1 699	292	66,6	72,1	34,9
Første kvintil	2 918	1 335	1 583	49,3	65,2	35,9
Andre kvintil	2 861	1 864	997	77,1	86,6	59,5
Tredje kvintil	3 044	2 237	807	87,9	93,1	73,6
Fjerde kvintil	3 130	2 540	590	93,5	96,7	79,5
Femte kvintil	2 755	2 411	344	96,8	98,1	87,5
Kvinner						
Videregående poeng	7 681	5 651	2 030	77,4	85,5	54,8
Uoppgitt/manglende	1 150	947	203	70,1	75,1	46,8
Første kvintil	1 325	632	693	47,7	64,6	32,3
Andre kvintil	1 136	771	365	74,2	81,8	58,1
Tredje kvintil	1 234	948	286	84,9	89,5	69,9
Fjerde kvintil	1 339	1 090	249	89,5	93,3	72,7
Femte kvintil	1 497	1 263	234	94,5	96,2	85,5

Vedlegg C: Vedleggstabeller til kapittel 5

Tabell C17 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter fylke

	Alle	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Møre og Romsdal	1 503	87,4	80,8	89,5
Oppland	954	87	81,6	88,9
Hedmark	911	86,8	77,3	91
Sogn og Fjordane	735	86,5	81,7	87,8
Hordaland	2 588	86,1	78,3	88,5
Finnmark	467	85,7	81,2	87,5
Nordland	1 647	85,7	80,9	87,5
Nord-Trøndelag	961	85,2	77,4	88,7
Sør-Trøndelag	1 638	85	77,9	88
Telemark	935	84,2	76,9	86,5
Rogaland	2 576	84,2	72,3	86,8
Troms	957	83,8	77,8	86,4
Alle	24 380	83,7	76	86,5
Akershus	1 790	83,2	77,8	85,3
Vestfold	1 122	80,9	74,1	83,7
Vest-Agder	1 121	80,8	73,1	83,9
Buskerud	1 205	80,4	71,3	85,3
Oslo	1 185	78,7	73,8	81,3
Østfold	1 381	77,6	69,1	82,3
Aust-Agder	704	77,3	66,8	81,6

Tabell C18 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter utdanningsprogram

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Alle	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
Alternativ opplæring	0	0	0	-	-	-
Bygg- og anleggsteknikk	4 886	1 061	3 825	86,8	78,4	89,1
Design og håndverk	1 680	389	1 291	77,0	66,6	80,2
Elektrofag	3 635	1 051	2 584	88,4	84,1	90,2
Helse- og oppvekstfag	3 720	1 008	2 712	80,6	70,0	84,5
Idrettsfag	0	0	0	-	-	-
Kunst, design og arkitektur	0	0	0	-	-	-
Medier og kommunikasjon	0	0	0	-	-	-
Medier og kommunikasjon, yrkesfaglig	173	69	104	82,1	75,4	86,5
Musikk, dans og drama	0	0	0	-	-	-
Naturbruk	636	166	470	79,6	71,1	82,6
Restaurant- og matfag	1 691	466	1 225	77,2	69,5	80,2
Service og samferdsel	2 617	862	1 755	79,1	72,5	82,3
Studiespesialisering	0	0	0	-	-	-
Teknikk og industriell produksjon	5 342	1 571	3 771	87,6	80,5	90,6

Tabell C19 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og innvandringskategori

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
Den øvrige befolkningen	22 399	5 778	16 621	84,6	77,1	87,2
Innvandrere	1 566	664	902	75,8	69,9	80,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	415	201	214	77,3	73,1	81,3
Menn						
Alle	16 699	4 613	12 086	85,9	78,4	88,7
Den øvrige befolkningen	15 493	3 994	11 499	86,5	79,3	89,1
Innvandrere	907	453	454	76,1	70,9	81,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	299	166	133	79,9	77,1	83,5
Kvinner						
Alle	7 681	2 030	5 651	79,6	71,4	82,5
Den øvrige befolkningen	6 906	1 784	5 122	80,1	72,1	82,9
Innvandrere	659	211	448	75,4	67,8	79,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	116	35	81	70,7	54,3	77,8

Tabell C20 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og alder

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
18 år og under	11 777	3 174	8 603	86,5	79,0	89,2
19 år	5 360	1 763	3 597	83,1	76,3	86,5
20 år	2 395	757	1 638	81,4	72,8	85,3
21 år	1 281	319	962	78,9	69,0	82,2
22 år	790	160	630	81,3	71,9	83,7
23-24 år	857	151	706	79,8	68,9	82,2
25 år og eldre	1 920	319	1 601	79,4	69,3	81,4
Menn						
Alle	16 699	4 613	12 086	85,9	78,4	88,7
18 år og under	8 652	2 337	6 315	87,8	80,4	90,5
19 år	3 768	1 277	2 491	85,6	79,5	88,8
20 år	1 543	496	1 047	83,6	73,6	88,3
21 år	804	204	600	81,6	71,6	85,0
22 år	483	96	387	81,2	68,8	84,2
23-24 år	488	91	397	82,6	76,9	83,9
25 år og eldre	961	112	849	80,9	66,1	82,8
Kvinner						
Alle	7 681	2 030	5 651	79,6	71,4	82,5
18 år og under	3 125	837	2 288	82,8	75,1	85,7
19 år	1 592	486	1 106	77,3	67,9	81,4
20 år	852	261	591	77,3	71,3	80,0
21 år	477	115	362	74,4	64,3	77,6
22 år	307	64	243	81,4	76,6	82,7
23-24 år	369	60	309	76,2	56,7	79,9
25 år og eldre	959	207	752	78,0	71,0	79,9

Tabell C21 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og foreldrenes utdanningsnivå

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
Grunnskoleutdanning	3 608	1 278	2 330	80,1	72,1	84,5
Høyere utdanning	5 881	1 480	4 401	83,3	76,8	85,5
Uoppgitt/ingen utdanning	719	251	468	75,4	69,3	78,6
Videregående utdanning	14 172	3 634	10 538	85,5	77,9	88,1
Menn						
Alle	16 699	4 613	12 086	85,9	78,4	88,7
Grunnskoleutdanning	2 189	833	1 356	83,2	76,6	87,3
Høyere utdanning	4 437	1 129	3 308	85,0	78,6	87,2
Uoppgitt/ingen utdanning	324	140	184	73,5	65,7	79,3
Videregående utdanning	9 749	2 511	7 238	87,3	79,6	89,9
Kvinner						
Alle	7 681	2 030	5 651	79,6	71,4	82,5
Grunnskoleutdanning	1 419	445	974	75,3	63,6	80,7
Høyere utdanning	1 444	351	1 093	78,2	71,2	80,4
Uoppgitt/ingen utdanning	395	111	284	77,0	73,9	78,2
Videregående utdanning	4 423	1 123	3 300	81,6	74,3	84,1

Tabell C22 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og grunnskolepoeng

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Begge kjønn						
Alle	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
10-29 poeng	4 973	2 103	2 870	78,5	72,4	83,0
30-39 poeng	11 410	3 107	8 303	85,6	78,6	88,1
40-49 poeng	5 102	833	4 269	88,5	83,3	89,6
50 poeng eller flere	547	57	490	89,6	89,5	89,6
Manglende grunnskolepoeng	2 348	543	1 805	75,6	65,0	78,7
Menn						
Alle	16 699	4 613	12 086	85,9	78,4	88,7
10-29 poeng	3 852	1 618	2 234	80,6	75,0	84,6
30-39 poeng	8 051	2 189	5 862	87,7	81,1	90,2
40-49 poeng	3 211	488	2 723	90,7	84,8	91,7
50 poeng eller flere	289	25	264	92,0	96,0	91,7
Manglende grunnskolepoeng	1 296	293	1 003	76,9	64,5	80,6
Kvinner						
Alle	7 681	2 030	5 651	79,6	71,4	82,5
10-29 poeng	1 121	485	636	71,6	63,9	77,5
30-39 poeng	3 359	918	2 441	80,4	72,8	83,3
40-49 poeng	1 891	345	1 546	84,9	81,2	85,8
50 poeng eller flere	258	32	226	86,8	84,4	87,2
Manglende grunnskolepoeng	1 052	250	802	73,9	65,6	76,4

Tabell C23 Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og høyeste fullførte utdanningsnivå per 2019

	Antall sysselsatte			Andel sysselsatte		
	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass	Alle	Har ikke læreplass	Har læreplass
Alle						
Begge kjønn	24 380	6 643	17 737	83,9	76,2	86,7
Menn	16 699	4 613	12 086	85,9	78,4	88,7
Kvinner	7 681	2 030	5 651	79,6	71,4	82,5
Grunnskoleutdanning eller lavere						
Begge kjønn	5 127	2 874	2 253	65,2	64,5	66,1
Menn	3 413	1 956	1 457	69,1	68,3	70,4
Kvinner	1 714	918	796	57,4	56,5	58,3
Høyere utdanning						
Begge kjønn	2 529	636	1 893	85,8	83,3	86,6
Menn	1 476	362	1 114	85,0	79,8	86,6
Kvinner	1 053	274	779	87,0	88,0	86,6
Videregående utdanning						
Begge kjønn	16 724	3 133	13 591	89,3	85,5	90,2
Menn	11 810	2 295	9 515	90,8	86,8	91,8
Kvinner	4 914	838	4 076	85,7	82,2	86,5

Figurregister

Figur 3.1	Søkere til læreplass 2010, etter innvandringskategori, alder, foreldres utdanningsnivå, grunnskolepoeng og videregående poeng.....	12
Figur 4.1	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter første oppnådde kompetanse	17
Figur 4.2	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse blant søkere som har fått læreplass 2010, etter første kompetanse	17
Figur 4.3	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter bostedsfylke	19
Figur 4.4	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	20
Figur 4.5	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som ikke har fått læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	21
Figur 4.6	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere som har fått læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	21
Figur 4.7	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter alder.....	22
Figur 4.8	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter foreldres utdanningsnivå.....	23
Figur 4.9	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng og videregående poeng i Vg2.....	24
Figur 5.1	Høyeste fullførte utdanning i 2019 blant søkere til læreplass i 2010.....	28
Figur 5.2	Andel sysselsatte blant søkere som fikk læreplass i 2010, etter år.....	29
Figur 5.3	Andel sysselsatte blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter år	29
Figur 5.4	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter bostedsfylke	30
Figur 5.5	Differansen i andelen sysselsatte i 2019 mellom de som har fått og de som ikke har fått læreplass i 2010	31
Figur 5.6	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter innvandringskategori og kjønn	32
Figur 5.7	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og alder	33
Figur 5.8	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og foreldrenes utdanningsnivå	33
Figur 5.9	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og grunnskolepoeng i kvintiler.....	34
Figur 5.10	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere som ikke fikk læreplass i 2010, etter kjønn og høyeste fullførte utdanning i 2019	35

Tabellregister

Tabell 2.1	Søkere til læreplass 15. juli 2010 og status per 1. oktober 2010	9
Tabell 3.1	Søkere til læreplass 2010, etter ulike kjennetegn	14
Tabell 4.1	Søkere som ikke har fått læreplass, etter utdanningsstatus per 1. oktober 2010.....	16
Tabell 4.2	Resultater fra lineær sannsynlighetsmodell. Avhengig variabel = har fullført og bestått videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019.....	27
Tabell 5.1	Andel i arbeid eller utdanning per oktober/november 2019 blant søkere til læreplass i 2010.....	29
Tabell 5.2	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere i 2010, etter utdanningsprogram	31
Tabell 5.3	Resultater fra lineær sannsynlighetsmodell. Avhengig variabel: tilknyttet arbeidsmarkedet i 2019 ¹	37
Tabell A1	Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori	40
Tabell A2	Søkere til læreplass 2010, etter alder	40
Tabell A3	Søkere til læreplass 2010, etter utdanningsprogram etter bostedsfylke	40
Tabell A4	Søkere til læreplass 2010, etter bostedsfylke	40
Tabell A5	Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og foreldres høyeste utdanningsnivå.....	41
Tabell A6	Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og grunnskolepoeng	41
Tabell A7	Søkere til læreplass 2010, etter kjønn og videregående poeng i Vg2.....	42
Tabell A8	Søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng og videregående poeng i Vg2	43
Tabell B9	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter første kompetanse	44
Tabell B10	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter bostedsfylke	44
Tabell B11	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og utdanningsprogram.....	45
Tabell B12	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	45
Tabell B13	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	46
Tabell B14	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter foreldres utdanningsnivå.....	46
Tabell B15	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter grunnskolepoeng	47
Tabell B16	Fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen utgangen av skoleåret 2018/2019 blant søkere til læreplass 2010, etter videregående poeng i Vg2	47
Tabell C17	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter fylke	48
Tabell C18	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter utdanningsprogram.....	48
Tabell C18	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og innvandringskategori.....	48
Tabell C19	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og alder.....	49
Tabell C20	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og foreldrenes utdanningsnivå.....	49
Tabell C21	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og grunnskolepoeng	50
Tabell C22	Andel sysselsatte i 2019 blant søkere til læreplass i 2010, etter kjønn og høyeste fullførte utdanningsnivå per 2019	50

© **Statistisk sentralbyrå, 2020**

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

ISBN 978-82-587-1178-7 (trykt)

ISBN 978-82-587-1179-4 (elektronisk)

ISSN 0806-2056